

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA BIOMEDICÍNSKÉHO INŽENÝRSTVÍ

Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

Analýza činnosti Probační a mediační služby v oblasti radikalizace

Analysis of the Work of the Probation and Mediation Service in the Field of Radicalisation

Bakalářská práce

Studijní program: Bezpečnost a ochrana obyvatelstva

Autor bakalářské práce: Jana Šmídová

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. et Mgr. Pavel Gazárek

Kladno 2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Šmídová** Jméno: **Jana** Osobní číslo: **510513**
Fakulta: **Fakulta biomedicínského inženýrství**
Garantující katedra: **Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**
Studijní program: **Bezpečnost a ochrana obyvatelstva**

II. ÚDAJE K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

Název bakalářské práce:

Analýza činnosti Probační a mediační služby v oblasti radikalizace

Název bakalářské práce anglicky:

Analysis of the Work of the Probation and Mediation Service in the Field of Radicalisation

Pokyny pro vypracování:

Předmětem bakalářské práce bude analýza činností, opatření a metod Probační a mediační služby v oblasti radikalizace. V teoretické části budou popsány činnosti Probační a mediační služby v oblasti recidivy s důrazem na klienty, jejichž kriminální historie má spojitost s extremismem. Bude se jednat o popis projektů Bezinka, Help apod. Praktická část práce se bude zabývat analýzou konkrétních vybraných statistických údajů týkajících se probace a mediace klientů s extremistickými sklony. Výstupem práce bude zjištění a vyhodnocení, zda, jakým způsobem a jak často se Probační a mediační služba při své činnosti speciálně zaměřuje na eliminaci extremistického chování a recidivy v této oblasti.

Seznam doporučené literatury:

- [1] TOMÁŠEK, Jan, Lucie HÁKOVÁ a Zuzana KOSTELNÍKOVÁ, Probace a její efektivita pohledem pachatelů, veřejnosti a médií, Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2019, ISBN 978-80-7338-183-7
- [2] VEGRICHTOVÁ, Barbora, Hrozba radikalizace: terorismus, varovné signály a ochrana společnosti, Praha: Grada, 2019, ISBN 978-80-271-2031-4
- [3] TOMÁŠEK, Jan, Simona DIBLÍKOVÁ a Miroslav SCHEINOST, Probace jako efektivní nástroj snižování recidivy, Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2016, ISBN 978-80-7338-163-9
- [4] ŠTERN, Pavel, OUŘEDNÍČKOVÁ, Lenka a Dagmar DOUBRAVOVÁ, Probace a mediace: možnosti řešení trestných činů, Praha: Portál, 2010, ISBN 978-80-7367-757-2

Jméno a příjmení vedoucí(ho) bakalářské práce:

Mgr. et Mgr. Pavel Gazárek

Jméno a příjmení konzultanta(ky) bakalářské práce:

Datum zadání bakalářské práce: **14.02.2023**

Platnost zadání bakalářské práce: **20.09.2025**

doc. Mgr. Zdeněk Hon, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. MUDr. Jozef Rosina, Ph.D., MBA
děkan

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem **Analýza činnosti Probační a mediační služby v oblasti radikalizace** vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů. Prohlašuji, že tato práce je přesnou kopií odevzdané elektronické verze.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V Kladně dne 15. 5. 2024

.....

Jana Šmídová

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych vyjádřila svou upřímnou vděčnost vedoucímu mé bakalářské práce Mgr. et Mgr. Pavlovi Gazárkovi za jeho cenné vedení, podporu a odborné rady během mého výzkumu a psaní práce. Dále bych chtěla poděkovat Probační a mediační službě za poskytnutí materiálu, který byl nezbytný pro realizaci mého výzkumu a práce. Bez jejich podpory by tato práce nebyla možná.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zaměřuje na činnost, opatření a postupy Probační a mediační služby (dále jen PMS) v oblasti radikalizace. V teoretické části je práce věnována základním pojmům jako je radikalismus, extremismus a poskytuje úvodní informace o PMS. Dále se zabývá popisem projektů Help, Bezinka a obecně problematikou spojenou s prací s klienty s extremistickými sklony.

Praktická část bakalářské práce analyzuje poskytnuté statistické údaje od PMS týkající se radikalizace. Cílem je tedy zjistit, zda PMS aktivně řeší problematiku radikalizace a v jaké míře. Zároveň zkoumá, zda PMS provádí deradikalizační programy a jakou úlohu v nich hraje. Analýza pomáhá pochopit rozsah a povahu práce PMS v oblasti radikalizace a poskytuje ucelený obraz o tom, jak organizace reaguje na tyto aktuální společenské výzvy.

Klíčová slova

Radikalismus – Extremismus – Probace – Mediace – Restorativní justice – Probační a mediační služba

ABSTRACT

This thesis focuses on the activities, measures, and procedures of the Probation and Mediation Service in the field of radicalization. The theoretical part is devoted to basic concepts such as radicalism, extremism, and provides introductory information about the PMS. It further addresses the description of projects Help, Bezinka, and generally the issues associated with working with clients with extremist tendencies.

The practical part analyzes the statistical data provided by the PMS in the field of radicalization. The aim is to determine whether the PMS actively addresses the issue of radicalization and to what extent. The thesis examines whether the PMS implements deradicalization programs and the role it plays in them. The analysis helps to understand the scope and nature of the PMS's work in the field of radicalization and provides a comprehensive picture of how the organization responds to these current societal challenges.

Keywords

Radicalism – Extremism – Probation – Mediation – Restorative justice – Probation and Mediation service

OBSAH

1	ÚVOD	9
2	CÍLE PRÁCE	10
3	PŘEHLED SOUČASNÉHO STAVU.....	11
3.1	ÚVOD DO ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY	11
3.1.1	Restorativní justice	11
3.1.2	Probační a mediační služba	11
3.1.3	Probace	12
3.1.4	Mediace	13
3.1.5	Proces radikalizace	14
3.1.6	Radikalismus	15
3.1.7	Extremismus.....	16
3.1.8	Složení pachatelů extremistické činnosti	18
3.1.9	Kriminalita a extremisticky motivované trestné činy	18
3.1.10	Recidiva.....	19
3.1.11	Deradikalizace.....	20
3.2	PROBAČNÍ a MEDIAČNÍ SLUŽBA a RADIKALIZACE	21
3.2.1	Činnost PMS	21
3.2.2	Příprava a vykonávání dohledu	22
3.2.3	Komunikace a motivace k pozitivní změně	22
3.2.4	Nástroje pro detekci radikalismu a extremismu	23
3.2.5	Probační a resocializační programy	24
3.2.6	Pomoc obětem trestných činů	25
3.2.7	Program HELP	26
3.2.8	BEZINKA	27
3.2.9	Směrnice Rady Evropy.....	28

4	METODIKA.....	29
4.1	Případy trestné činnosti	30
4.2	Vzdělávání pracovníků PMS v oblasti radikalizace.....	30
4.3	Probační a resocializační programy a další projekty.....	32
4.3.1	Komise pro podmíněné propuštění	33
4.3.2	Týmy pro mládež	34
4.3.3	Účast v organizaci RAN.....	34
4.3.4	Týmy BEZINKA.....	35
4.3.5	Pomoc obětem trestných činů	35
4.3.6	Odbornost pracovníků v jednotlivých soudních krajích.....	37
4.3.7	Strategické plánování a akční opatření.....	37
4.3.8	Zprávy o extremismu a předsudečné nenávisti	38
4.3.9	Koncepce boje proti projevům extremismu a předsudečné nenávisti	38
4.3.10	Akční plány	38
5	VÝSLEDKY	40
6	DISKUZE.....	46
7	ZÁVĚR.....	52
8	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	53
9	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	54
10	SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK.....	59
11	SEZNAM POUŽITÝCH GRAFŮ	60
12	SEZNAM PŘÍLOH.....	61

1 ÚVOD

Radikalizace představuje stále se rozšiřující se problém, který v současné době zaujímá střed pozornosti ve společenských, politických a bezpečnostních diskuzích. Je to postupný proces přijímání vyhraněných názorů, postojů či ideologií, které mohou vyústit v násilné a extremistické chování. Extremistická propaganda se rozšiřuje o témata, která reflektují aktuální problémy, jako je válka na Ukrajině, pandemie Covidu-19, prezidentské volby 2023 a další události. To naznačuje, že extremistické skupiny se snaží využít současných globálních situací k podněcování nespokojenosti a šíření svých ideologií. Navíc se tato situace prohlubuje s postupujícím technologickým pokrokem, který umožňuje extremistům šířit své myšlenky prostřednictvím sociálních médií a internetových platform. Dostupnost online platform umožňuje těmto skupinám rychlý a rozsáhlý dosah, což zvyšuje jejich schopnost oslovit a zapojit jednotlivce. Tato problematika představuje výzvu nejen pro bezpečnostní orgány, ale i pro sociální instituce a společnost jako celek. Proto je nezbytné věnovat pozornost prevenci a zabránit šíření tohoto jevu, tím chránit společnost před potenciálními hrozbami.

PMS hraje klíčovou roli v dohledu a sledování osob, které prošly trestem nebo jsou podmíněně propuštěny. V rámci své působnosti aktivně přispívá k procesu reintegrace pachatele do společnosti a k podpoře, aby vedl řádný život. Tento proces je však náročný, neboť může být jednatel ovlivněn faktory, jako je právě radikalizace. Je důležité zdůraznit, že jednotlivci s recidivou mají vyšší pravděpodobnost návratu k trestné činnosti, a proto by měla být věnována zvýšená pozornost a podpora této skupině. v souvislosti s radikalizací může služba identifikovat známky nebo změny v chování, které naznačují možné sklony k radikalizaci. Prostřednictvím mediace může být poskytnuto konstruktivní řešení konfliktů, které mohou být spojeny s extremistickými názory a postoji. To může pomoci rozklíčování a odstranění příčin, které by mohly vést k radikalizaci. Spojením těchto dvou složek vzniká přístup, který kombinuje dohled, identifikaci rizik a možné řešení konfliktů.

Efektivní fungování v oblasti prevence radikalizace závisí na dostatečné kvalifikaci a výškolení personálu. Spolupráce PMS společně s bezpečnostními složkami, sociálními službami a psychology může vytvářet efektivní systém pro prevenci radikalizace a ochranu společnosti před potenciálními hrozbami. Touto integrací různých odborníků a organizací lze lépe reagovat na dynamickou povahu radikalizačního procesu a poskytnout jednotlivcům potřebnou podporu a pomoc při reintegraci do společnosti.

2 CÍLE PRÁCE

Pro teoretickou část práce bude cílem zjistit současný stav činnosti PMS služby v České republice ve vztahu k jedincům, jejichž kriminální historie je spojena s extremistickými činy. Úvod práce bude věnován vysvětlení základních pojmů souvisejících s radikalizací a extremismem, aby čtenář mohl lépe porozumět problematice. Dále budou identifikovány a rozebrány projekty HELP a Bezinka, které se zabývají problematikou prevence radikalizace. Práce se také zaměří na aktuální stav extremistické činnosti ve státě, s cílem hlouběji porozumět kontextu a specifickým potřebám v této oblasti.

Pro praktickou část práce bude hlavním cílem zjistit, do jaké míry se PMS věnuje problematice radikalizace. Bude zkoumán, počet pracovníků specializujících se na tuto oblast, jaké školení absolvovali a jaké znalosti a dovednosti v oblasti prevence a deradikalizace mají. Dále bude práce zkoumat existenci deradikalizačních programů a jejich základní principy.

Celkový cíl práce spočívá v poskytnutí komplexního pohledu na úlohu PMS v České republice v oblasti prevence radikalizace a deradikalizace. Práce se zaměří na zdůraznění významu prevence radikalizace a navrhne doporučení pro optimalizaci činnosti služby v této oblasti, aby mohly lépe plnit svou roli v boji proti extremismu a podpoře reintegrace jedinců do společnosti.

3 PŘEHLED SOUČASNÉHO STAVU

3.1 ÚVOD DO ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

3.1.1 Restorativní justice

Jedná se o alternativní přístup k trestnímu soudnictví, který se věnuje nápravě škody způsobené trestným činem a obnově vztahů mezi pachatelem, obětí a komunitou. Opakem je pak retributivní model justice, kde je cílem pachatele dopadnout, odsoudit a potrestat. Restorativní justice klade důraz na potřeby oběti. Namísto toho, aby byla pouze pasivním účastníkem trestního řízení, je aktivně zapojena do procesu, má příležitost vyjádřit své pocity, potřeby a názory na celou situaci. Trestný čin nemá být vnímán jako porušení právních a morálních pravidel, ale je brán jako újma způsobená oběti a ohrožení bezpečnosti společnosti. Pachatel není potrestán „pouhým“ odpykáváním trestu ve vězení, ale je důležité, aby přijal odpovědnost za své činy a byl motivován k nápravě svého chování, prostřednictvím mediace a dohledu. Obnova narušeného stavu zahrnuje morální i materiální nápravu škody, což jsou například finanční kompenzace, veřejné omluvy, dobrovolnická činnost nebo jiné. Předpokladem úspěšného procesu je aktivní snaha obou účastníků se zapojit. Tento princip nápravy však nemusí být vhodný pro všechny situace, proto je důležité zvolit vždy správný způsob řešení. Účinnost tohoto typu procesu v souvislosti s radikalizací popisují v dalších částech práce [1; 2].

3.1.2 Probační a mediační služba

PMS je stanovena zákonem č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě, který nabyl účinnosti 1. ledna 2001. Tato instituce má působnost v rámci Ministerstva spravedlnosti ČR (dále jen MS ČR) a je založená na činnostech dvou profesí, a to sociálních službách a trestním právu, je základem pro justiční a trestní systém ve státě. Hlavní náplní činnosti PMS je probace a mediace. Zabývá se urovnáváním konfliktů mezi pachatelem a obětí v souvislosti s trestnou činností, zejména prostřednictvím mediace. Zabezpečuje přípravu a zajištění nutných podmínek a prostředí pro státní zástupce a soudy, které pak umožňují efektivní použití alternativních trestů či opatření, a to u dospělých i mladistvých. Důležité je tresty a opatření nejen ukládat, ale i patřičně kontrolovat, za předpokladu řádné přípravy a zajištění odpovídajících informací o pachatelích, o stavu obětí a jiných následků trestné činnosti.

Celkově lze tedy říct, že tento přístup zdůrazňuje individualizaci trestů a jejich zaměření na prevenci opakování trestné činnosti, zohlednění zájmů poškozených stran a ochranu komunity [1; 3].

3.1.3 Probace

V zákoně č. 257/2000 Sb., o PMS je probační činnost vymezena jako: „*Organizování a vykonávání dohledu nad podezřelým nebo nad obviněným, obžalovaným nebo odsouzeným, kontrola výkonu trestů nebo trestních opatření nespojených s odnětím svobody, kontrola výkonu omezení a povinností uložených podezřelému nebo obviněnému v souvislosti s podmíněným upuštěním od potrestání, podmíněným odložením podání návrhu na potrestání, podmíněným zastavením trestního stíhání, nahrazením vazby jiným opatřením, podmíněným odsouzením, odkladem nebo přerušením výkonu trestu odnětí svobody, podmíněným propuštěním nebo výkonem jiných trestů a individuální pomoc podezřelému nebo obviněnému a působení na něj, aby vedl řádný život, vyhověl soudem nebo státním zástupcem uloženým podmínkám, a tím došlo k obnově narušených právních i společenských vztahů.*“ Toto pojetí se zabývá probačními činnostmi v širším rámci, v souvislosti celé řady alternativních trestů a opatření, jejichž realizaci zajišťují pracovníci PMS. Sem patří například podmíněný trest odnětí svobody s dohledem, podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody s dohledem, trest obecně prospěšných prací, zákaz účasti na sportovních a jiných společenských akcích a další. Probace tak lze vnímat jako alternativu k odnětí svobody [1; 4; 5].

Dále se s definicí probační činnosti můžeme setkat v trestním zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.), ten nahlíží na probaci jen jako na probační dohled, který je zde vymezen jako: „*Pravidelný osobní kontakt pachatele s úředníkem PMS, spolupráce při vytváření a realizaci probačního plánu dohledu a kontrola dodržování podmínek uložených pachateli soudem nebo vyplývajících ze zákona.*“ Účelem dohledu je sledování a dohled nad chováním pachatele za účelem ochrany společnosti a minimalizace rizika opakování trestné činnosti. Dále pak poskytování odborného vedení a podpory pachateli s cílem, aby v budoucnu vedl zodpovědný život. Také jsou zde vymezeny povinnosti pachatele i povinnosti a oprávnění probačního úředníka [5; 6].

Probační úředník se s pachatelem pravidelně osobně schází, vykonává tedy probační dohled. Tato činnost zahrnuje zpracování probačního plánu, který obsahuje délku zkušební

doby, soudem uložené povinnosti a omezení, konkrétní formu dohledu a další podmínky, například jak častá budou setkání. Pracovník kontroluje chování pachatele, zda dodržuje podmínky uložené soudem, nebo které vyplývají ze zákona, a pravidelně při tom zpracovává zprávy o dohledu. Obsahem této činnosti jsou pravidelné schůzky, testy na drogy a poradenství potřebné k nápravě odsouzcenců, k vedení řádného života v budoucnosti. Podporuje a vede pachatele s cílem, reintegrovat se do společnosti a předejít opakování trestné činnosti. Výsledkem by mělo být zajištění ochrany společnosti a mělo by dojít ke snížení rizika opakování trestné činnosti. Pracovní náplní úředníka je také případné spojení pachatele s potřebnými organizacemi a odborníky. Ve výsledku není důležitý jen vykonaný trest, ale jde i o obnovu vztahu, jenž byl narušen trestným činem. Probační činnost zahrnuje kontrolu, pomoc a odborné poradenství [1; 2].

3.1.4 Mediaci

V zákoně o PMS se mediace rozumí jako: „*Mimosoudní zprostředkování za účelem řešení sporu mezi podezřelým nebo obviněným a poškozeným a činnost směřující k urovnání konfliktního stavu vykonávaná v souvislosti s trestním řízením. Mediaci lze provádět jen s výslovným souhlasem podezřelého nebo obviněného a poškozeného* [4].“

Mediaci lze tedy chápat jako proces urovnávání konfliktního vztahu vzniklého v souvislosti s událostí trestného činu, který může být prováděn po celou dobu trestního řízení i po jeho skončení, poté se řeší spíše otázka náhrada škody. Probíhá dobrovolným a osobním setkáváním obou stran, při němž je přítomen nestranný zprostředkovatel sporu, známý jako mediátor. Hlavním aspektem mediace je dojít k řešení, které je uspokojivé pro obě strany s přihlédnutím k zájmu veřejnému [1; 2].

Mediace v některých případech nelze provést, a to například z důvodu nesouhlasu z jedné stran, někdy poškozený zcela chybí. V těchto případech může mediátor provést tzv. jiné činnosti směřující k urovnání konfliktu. Snaží se eliminovat újmu způsobenou trestnou činností, odstranit podněty, které pachatele motivovaly k vykonání trestného činu. Při těchto činnostech pracovník spolupracuje s pachatelem, obětí, zastupujícími jednotlivci postižené komunity a jiných, což vede k vytvoření zprávy pro státní zástupce a soudce [1; 2].

3.1.5 Proces radikalizace

Pojem nemá jednotnou definici, může být interpretován různými způsoby v závislosti na kontextu a perspektivě. Jedná se o složitý jev, který lze definovat různými způsoby. Vybrala jsem si několik definic od různých autorů. Ministerstvo vnitra ČR (dále jen MV ČR) na svých internetových stránkách definuje radikalizaci jako: *„Změny ideologických postojů člověka směrem k postojům vyhraněným, které vybočují z ústavních norem, vyznačují se prvky netolerance a útočí proti základním demokratickým ústavním principům. Tyto extremistické postoje jsou způsobilé přejít v aktivity, které působí destruktivně na stávající demokratický systém, včetně aktivit násilného charakteru. Radikalismem rozumíme zastávání těchto vyhraněných ideologických postojů [7].“*

Podle Čírtkové a Vegrichtové lze proces radikalizace chápat jako *„Nástup a vzestup extremistického myšlení, cítění a jednání u jednotlivců či skupin, který vede postupně k ospravedlnování násilí v zájmu daných idejí [8].“*

Radikalizace je proces, který postupně vede jedince k přijetí násilných myšlenek a činů. Začíná fází, kdy jedinec projevuje ochotu a schopnost zvažovat a přijímat nové myšlenky a odlišné hodnoty než ty, které doposud přijímal. Postupem času se jedinec stále více začleňuje do radikálního myšlení a může být náchylnější k přijetí ideologií, které podporují radikálnější a agresivní postoje. V konečné fázi může radikalizace vyústit v aktivní účast v teroristických či extremistických skupinách nebo činnostech, kde jedinec projevuje násilné a extrémní chování [9].

Může být prvním krokem vyznačujícím se změnou názorů, ale nutně nemusí vést k násilným a extrémním činům. Postupně se může rozvinout v extremistické aktivity, jež mají ničivý dopad na existující demokratický systém, včetně násilných aktivit. Radikalizace tedy může být úvodní fází extremismu a terorismu, proto je nezbytné věnovat hrozbě radikalizace velkou pozornost, a to hlavně v důsledku technologického pokroku, který umožňuje snadné šíření ideologií přes sociální média a internet [10; 11].

Je důležité zdůraznit, že proces radikalizace probíhá postupně a může být závislý na individuálních okolnostech a životních situacích každého člověka. Pachatelé často prožívají pocity křivdy nebo osobní zahořklosti, které mohou hrát klíčovou roli při jejich motivaci k násilnému jednání a vyvolávají touhu po akci či odvetě. Je zásadní zkoumat a pochopit tyto

faktory a jejich interakce, abychom mohli efektivněji předcházet radikalizaci a násilným činům. Průběh a dobu trvání tohoto procesu je obtížné přesně stanovit, závisí na mnoha faktorech, jako jsou sociální prostředí, psychologické faktory a vnější události. Někteří jedinci mohou procesem projít rychleji než jiní, zatímco u dalších může probíhat postupně a delší dobu. Nelze tedy aplikovat univerzální model na všechny případy. Existuje mnoho příčin, které mohou přispět k tomu, proč někdo vstupuje do procesu radikalizace. Jednou z příčin může být krize vlastní identity, nedostatek sociální integrace, pocit izolace, nedůvěra vůči politickým systémům, chudoba nebo sociální nerovnost. Je důležité chápat, že tyto faktory nemusí působit izolovaně a mohou vzájemně interagovat a vytvářet složitý mix příčin, který může vést k procesu radikalizace [8; 10; 11].

Českou legislativou a trestním právem pojem radikalizace není definován, tedy ani skutková podstata trestného činu radikalizace. Místo toho jsou tyto aspekty obsaženy v rámci trestních činů, které se týkají extremismu nebo terorismu. V trestním zákoníku je vymezena radikalizace v rámci trestných činů spojených s extremistickou činností, například:

- § 312a Účast na teroristické skupině;
- § 355 Hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení;
- § 356 Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod;
- § 404 Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka;
- a další dle zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku [6; 12].

3.1.6 Radikalismus

Radikalismus představuje konečný stav procesu, který označujeme jako radikalizace. Radikálové zastávají svou ideologii a domnívají se, že je to ta jediná správná cesta. Usilují o šíření svých názorů a postojů, které jsou často v rozporu s běžnými a převládajícími hodnotami ve společnosti s cílem prosadit své radikální názory, mohou využívat různé strategie a prostředky. Ty zahrnují například přesvědčení, že k efektivnímu řešení aktuálních společenských problémů je nezbytné přijmout jejich ideologie [10; 11].

Radikalismus je často v médiích, mezi veřejností a v různých diskuzích zaměňován s pojmem extremismus, a v některých případech dokonce s terorismem. Je důležité si uvědomit,

že tyto pojmy nejsou identické, ačkoliv hranice mezi radikálním a extremistickým chováním může být těžko rozpoznatelná. Radikalismus obvykle zahrnuje postoje, které mají za cíl učinit změny nebo zlepšit existující politické přístupy bez toho, aniž by usilovaly o úplné odstranění stávajícího systému. Radikálové provádí svou činnost v rámci ústavního a zákonného rámce a dodržují platnou legislativu. Mohou usilovat o politické, ekonomické či sociální změny jako je například snaha na znovuzavedení trestu smrti nebo zákaz potratů [9].

Obsah radikálního smýšlení se týká politických, náboženských, kulturních, rasových a dalších postojů. V každé zemi může vykazovat různé projevy, jeho charakter tedy závisí na specifické společnosti nebo kultuře dané země. Obsah radikálních myšlenek je tedy determinován konkrétní situací a prostředím, do kterého je zapojen [9; 11].

3.1.7 Extremismus

Extremismus je v současné době předmětem rozsáhlých diskuzí, zabírá významné místo nejen v mediálním prostoru, mezi odborníky i laickou veřejností, ale také v akademických kruzích a mezi bezpečnostními složkami. Je důležité pochopit základní principy tohoto konceptu mající globální dopad. Extremismus lze definovat různými způsoby v závislosti na úhlu pohledu, jelikož je předmětem zkoumání řady vědních disciplín, včetně psychologie, sociologie, kriminologie, politologie a dalších [9].

MV ČR na svých webových stránkách označuje extremismus jako: „*Vyhraněné ideologické postoje, které vybočují z ústavních, zákonných norem, vyznačují se prvky netolerance, a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku.*“ Tyto principy zahrnují například úctu k právům a svobodám člověka a občana; svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát; svrchovanost lidu a další [13].

Vegrichtová uvádí, že: „*Extremismus je často považován za protiklad liberálně-demokratického řádu.*“ Jedním z hlavních rysů a současně rizik spojených s extremismem je tendence narušit nebo dokonce zničit demokratické uspořádání společnosti. Strategickým cílem je tedy podkopávat, ohrožovat a usilovat o odstranění demokratických základů společnosti, což je charakteristické pro různé formy politického extremismu obecně [9].

Extremisté zastávají ideologii a vyhraněný politický postoj, který odmítá principy jako jsou dodržování lidských práv, pluralita názorů, svoboda projevu a právní stát. Tyto zásady se snaží nahradit autoritářstvím, násilím, nebo prosazováním jediného názoru či ideologie na úkor odlišných názorů a práv jednotlivců. Cílem může být úplná změna či odstranění demokratického systému a nahrazení systémem nedemokratickým, jako jsou totalitní režimy, diktatura nebo dokonce anarchie. Jsou ochotni využít všechny dostupné prostředky, a to i za cenu překročení zákonné a ústavní hranice. Jejich aktivita je tedy protiprávní a je v rozporu s demokratickými principy a základními lidskými právy a svobodami [9; 13].

Násilný extremismus zahrnuje širokou škálu chování jednotlivců a skupin, kteří se uchylují k násilí jako prostředku prosazení svých politických či ideologických cílů. Toto spektrum zahrnuje aktivní střelce nebo pachatele, kteří se dopouštějí politicky, nábožensky či rasově motivovaného násilí. Do této kategorie mohou spadat i další formy, např. skupinové násilí, jako jsou násilné protesty či rvačky. Tento extrémní přístup může mít vážné důsledky pro společnost a bezpečnost. Je důležité se zaměřit na prevenci a potlačení takových projevů násilí prostřednictvím vhodných opatření a intervencí [8].

Shodně jako radikalismus nemá extremismus v českém právu žádnou definici. v našem právním systému jsou relevantní některé trestné činy spojené s extremistickým chováním, zejména pak motivované rasovou, národnostní či jinou sociální záští a dále pak útoky motivované nenávistí vůči existujícímu společenskému systému. V trestním zákoníku jsou vymezeny trestné činy, které mohou být spojeny s extremistickou činností:

- § 140 Vražda;
- § 171 Omezování osobní svobody;
- § 400 Genocidium;
- § 403 Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka;
- a další dle zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku [6; 13].

Extremismus může vést k různým formám násilí. Lze ho rozčlenit do různých kategorií a typů, jako jsou náboženský, národnostní, ekologický, a politický. Zvláště je v odborné literatuře zmiňován právě ten politický typ, který může být buď pravicový nebo levicový. Tento typ je v ČR historicky nejvíce rozšířen. Tyto extremistické proudy čerpají z historických ideologií, které potom adaptují na aktuální společenská témata a probíhající problémy.

Pravicoví extremisté jsou často motivováni národní, rasovou a etnickou záští. Jednotlivci mohou zastávat názor o nadřazenosti určité rasy nebo národa. Pravicoví extremisté sympatizují s historickým fašismem nebo nacismem. Levicoví extremisté jsou inspirováni především sociální nebo třídní nespravedlností, mohou také projevovat antikulturní postoj. Sympatizují s historickým komunismem nebo anarchismem [9; 13].

3.1.8 Složení pachatelů extremistické činnosti

Z hlediska skladby pachatelů jsem vycházela ze Zprávy o extremismu na území ČR z roku 2015, věřím, že jeho relevantnost zůstala nezměněna, neboť se za posledních několik let situace výrazně nezměnila. Trestnou činnost provádějí především jedinci ve věkovém rozmezí mezi 21 a 39 lety. Ve většině případů jsou to absolventi základních škol s výučním listem, jedinci se základním školním vzděláním, ačkoliv jsou i případy pachatelů se středoškolským vzděláním, i když jsou v menším počtu. Zaznamenává se převaha mužských pachatelů, a to až 98 % zastoupení. Více než 50 % z nich jsou recidivisté, což poukazuje na opakovanou účast v trestné činnosti. Je třeba zdůraznit, že tyto informace byly čerpány z předešlých let, ačkoliv stále poskytují užitečný rámec pro porozumění problematice [14].

3.1.9 Kriminalita a extremisticky motivované trestné činy

Jak už jsem zmiňovala trestné činy týkající se této problematiky nemají právní ukotvení, což vytváří nejednoznačnost v označení a definování extremistické kriminality. Bezpečnostní složky tuto aktivitu označují za trestnou činnost s extremistickým podtextem. O tom, zda čin byl spáchán s tímto podtextem, lze jen polemizovat. Nelze tedy vyloučit, že skupiny či jednotlivci mohou být motivováni nezávislými pohnutkami, které však nemusí být trestněprávně postižitelné. Toto znamená, že existují pohnutky a chování, které sice mohou být problematické, ale nejsou přímo zakázané z pohledu trestního práva. Myslím si, že je nezbytné jasně definovat extremistické projevy, a i tak se věnovat jednání, které lze označit za předsudečnou nenávist. Dále se můžeme setkat s pojmem rasově motivované trestné činy, což ale kompletně nevyjadřuje všechny kategorie extremismu, jelikož všechny činy nejsou podníceny rasovou nenávistí. Formy trestné činnosti s extremistickým podtextem zahrnují násilné, verbální a grafické projevy [9].

Pojem předsudečná nenávist je pojem zavedený vládou v roce 2019. Byl schválen společně s výroční Zprávou o extremismu a předsudečné nenávisti za rok 2018. Jedná se o protiprávní jednání, které pachatel vykonal vůči oběti z důvodů motivovaných nesnášenlivostí, předsudky vůči určitým skupinám obyvatel či třídám. Tyto skupiny jsou definovány určitou národností, rasou, náboženstvím, etnicitou, sexuální orientací, politickým přesvědčením, sociálním původem a podobně. Přitom příslušnost k dané skupině nemusí být skutečná, ale může být omylem vnímána jako taková. Například osoba může být nesprávně považována za muslima či Araba, ačkoliv se může jednat o pracovníka diplomatického zastoupení z africké země s křesťanskou vírou. Je důležité zdůraznit, že agrese a nenávist směřována vůči skutečným příslušníkům daných skupin není žádným způsobem přijatelná. MV ČR vnitra uvádí, že projevy předsudečné nenávisti se od extremistických liší zejména v tom, že nemusí být spojeny s žádnou z totalitních ideologií. Ti, kteří se dopouštějí těchto projevů, nemusí být nutně členy nebo příznivci extremistických hnutí. Tyto projevy mohou být často individuální a často nemají takový cíl, jejich motivace může být spíše osobní nebo emocionální povahy [15].

3.1.10 Recidiva

Dalším důležitým pojmem je recidiva, který opět nemá jednotnou definici, jelikož na něj můžeme nahlížet z mnoha pohledů, např. kriminologického nebo trestněprávního a dalších. Zjednodušeně lze chápat recidivu jako páčání další trestné činnosti, které se kriminálník v minulosti již dopustil a byl za to potrestán. Pojem s radikalizací a extremismem úzce souvisí. Může být vnímán jako forma návratu k extremistickým či radikálním aktivitám. Jedinec, který byl odsouzen za extremistickou činnost, má určitě vyšší pravděpodobnost opětovného zapojení do podobných aktivit po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Jak ale zajistit, aby pachatelé nepáchali trestnou činnost opětovně? Řešení problematiky recidivy v oblasti radikalizace vyžaduje komplexní přístup, který zahrnuje prevenci, intervenci a rehabilitaci, a to jak na individuální úrovni, tak na úrovni komunity a společnosti jako celku. Je důležité zabezpečit včasné detekování radikálního chování, což vyžaduje úzkou spolupráci mezi různými institucemi, včetně policie, soudů, PMS, sociálních pracovníků a komunitních organizací. Pokud již dojde k radikalizaci je důležité zajistit kvalitní deradikalizační programy, které se snaží přesvědčit pachatele opustit extremistické myšlení a chování [16].

3.1.11 Deradikalizace

Deradikalizace představuje proces, který má za cíl snížit radikalizaci jednotlivce a přimět ho opustit radikální postoje a aktivity. Hlavním cílem je odpoutání se od jeho extremistických názorů, zastavení jeho násilných aktivit a posílení sociální integrace. Úspěšnost deradikalizace může být proměnlivá a závisí na individuálních charakteristikách jedince, jeho motivaci k změně a podpoře, kterou obdrží během procesu. Vegrichová uvádí, že: *„Odborníci a výzkumníci se shodují, že mechanismy radikalizace a následné deradikalizační snahy nejsou reverzibilní ve stejném rozsahu a metodách.“* Je tedy chybné předpokládat, že jednotlivce lze vyvést z radikalizačního procesu pouhým absolvováním jednotlivých fází v opačném sledu, ale s jiným přístupem. Je důležité pochopit, že radikalizace a deradikalizace jsou složité procesy, které ne vždy následují lineární logiku. Spíše se jedná o individuální a komplexní interakce s kontextem, který může být různorodý [10].

Deradikalizační programy jsou obvykle iniciativami jednotlivých států, mají mnoho podob a jsou interpretovány různými odborníky. Jednou z organizací, která se zabývá tímto tématem je Radicalisation Awareness Network (RAN). Je to síť evropských odborníků, praktiků a institucí, které se zaměřují na prevenci radikalizace a extremismu. RAN umožňuje odborníkům z různých oblastí sdílet informace a osvědčené postupy v prevenci radikalizace a deradikalizace. RAN se zaměřuje na výzkum a analýzu v oblasti radikalizace a extremismu, s cílem lépe porozumět těmto procesům, identifikovat rizikové faktory a vyvinout účinné strategie prevence [10].

Stejně jako radikalizace může proces deradikalizace probíhat postupně, od behaviorální úrovně rehabilitací a reintegrací, přes ideologickou osvětu a opuštěním extremistických názorů, až po organizační odvrácení od extremistických skupin. Úspěšné dokončení všech úrovní je nezbytné pro trvalé opuštění extremismu a obnovení integrace do společnosti. Skupiny i jednotlivci mohou absolvovat jednu, dvě nebo všechny úrovně, s poslední možností obvykle považovanou za nejvíce trvalou, avšak zároveň i za nejnáročnější na dosažení. Deradikalizace může proběhnout pouze na první úrovni behaviorální a spočívá v tom, že jedinec přestane používat násilí, aniž by změnil svou ideologii. Někteří teoretici tento proces označují spíše jako disengagement, a deradikalizaci považují za kompletní až po dosažení všech úrovní [10; 17].

3.2 PROBAČNÍ a MEDIAČNÍ SLUŽBA a RADIKALIZACE

V oblasti prevence extremismu a radikalizace sehrává PMS významnou úlohu, neboť se aktivně snaží reintegrovat pachatele zpět do společnosti a podporovat jejich návrat k řádnému životu. Tento proces bývá poměrně složitý, jelikož může být ovlivněn různými faktory, jako je právě radikalizace, proto je důležité tyto podněty, co nejdříve podchytit a tím radikalizaci minimalizovat nebo úplně ukončit. Spolupráce PMS s Policií a dalšími bezpečnostními složkami je klíčová, a to z několika důvodů. Zaprvé, umožňuje sdílení informací a analytických dat, což vede ke komplexnějšímu pohledu na potenciální hrozby. Dále umožňuje rychlou reakci na aktuální události a prevenci nežádoucích jevů. Spolupráce také podporuje včasnou identifikaci jedinců nebo skupin, které by mohly být ohrožením pro společnost. Celkově posiluje schopnost systému reagovat na radikalizační trendy a minimalizovat riziko bezpečnostních incidentů [9].

3.2.1 Činnost PMS

PMS svou roli plní prostřednictvím dohledu nad chováním pachatele, kontroluje vykonávání přidělených alternativních trestů, včetně uložených opatření a povinností. Dále uskutečňuje mimosoudní řešení konfliktu, což zahrnuje mediaci s cílem vyřešit spor mezi pachatelem a obětí nebo poškozeným. Pracovník zajišťuje i další podporu tím, že propojuje pachatele nebo oběť s nezbytnou odbornou pomocí [8].

Oblast probace je strukturována na základě fází trestního řízení a charakteru uloženého dohledu. Před rozhodnutím soudu se zaměřuje na náhradu vazby dohledem, což je opatření, které umožňuje podezřelým nebo obviněným osobám čekat na soudní rozhodnutí mimo vazební věznici s podmínkou dodržování určených pravidel dohledu. Po vynesení rozsudku soudu se pak oblast probace soustředí na dohled nad těmi, kteří obdrželi podmíněný odklad výkonu trestu odnětí svobody nebo podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody s dohledem, což umožňuje odsouzeným osobám strávit část nebo celou dobu trestu mimo vězení za předpokladu, že budou dodržovat určené podmínky a pravidla dohledu [8].

3.2.2 Příprava a vykonávání dohledu

Během přípravného řízení nebo v průběhu soudního řízení pracovník aktivně připravuje podklady pro stanovení dohledu. V rámci těchto návrhů je důkladně zvažováno možné riziko výkonu dohledu a pravděpodobnost opakované trestné činnosti pachatele. Uvádí konkrétní doporučení jaké omezení či povinnosti uložit. Při tvorbě těchto návrhů se také berou v úvahu potřeby oběti, například zavedením ochranných opatření či kompenzačních opatření k ulehčení následků trestného činu [8].

Při vykonávacím řízení pracovník kontroluje chování pachatele, snaží se zajistit plnění uložených povinností a omezení. Dochází k pravidelným setkáním, při kterých získává od pachatele informace. Pracovník pravidelně provádí analýzu rizik a potřeb pachatele. Vytváří probační plán, v němž formuluje jasné a reálné cíle spolupráce. V případě potřeby může docházet i ke spolupráci s jeho rodinou a nejbližším okolím. K návštěvám dochází i v místě bydliště pachatele k získání komplexního pohledu na jeho situaci. Výsledky plnění a postupu jsou následně předloženy soudu, a to minimálně jednou za šest měsíců, pokud soud nestanoví jinak. Ve zprávě uvádí, zda pachatel plní či neplní, zda nějakým způsobem porušil podmínky. Pokud úředník zaznamená porušení cílů nebo podmínek probačního dohledu, aktivně se snaží zjistit důvody tohoto porušení. V případě, že pachatel závažným způsobem nebo opakovaně porušil podmínky dohledu, pracovník bezodkladně informuje soud, který dohled nařídil. Dále pracovník poskytuje obětem a dalším dotčeným osobám trestných činů podporu při řešení následků činu a průběžně vyhodnocuje možná rizika a individuální potřeby postižených osob [8].

3.2.3 Komunikace a motivace k pozitivní změně

Informace získané přímo od pachatele během konzultací jsou vždy ověřovány z dostupných zdrojů. Pracovník preferuje získávání potřebných údajů od samotného pachatele, například prostřednictvím pracovní smlouvy, evidence na úřadu práce či náhrady škody. V případě nedoložení nebo pochybností o pravosti je pracovník oprávněn získat tyto informace i bez spolupráce pachatele. K tomu může využít široké spektrum zdrojů, včetně trestního spisu, znaleckých posudků, opisu evidence rejstříku trestů/přestupků, informací poskytnutých obětí,

informací od rodiny a nejbližších osob pachatele, informací od zaměstnavatele pachatele a údajů od organizací zapojených do případu – lékaři, léčebny, policie a mnoho dalších [8].

Během setkání s pachatelem se úředník zaměřuje na důkladnou konzultaci různých aspektů jeho života, které mohou být rizikové nebo nefunkční. Tato oblast zahrnuje například finanční situaci, bydlení, rodinné vztahy a interakce s dalšími osobami, zaměstnání, postoj pachatele k trestné činnosti. Úředník se snaží prozkoumat podněty, které by mohly ovlivnit pachatelovo chování. Pracovníka především zajímá postoj pachatele k oběti, jeho vnímání vlastního činu a trestné činnosti, ochota přispět k nápravě způsobené škody a jeho aktuální přístup k celé situaci. V průběhu těchto setkání se úředník snaží vnímat i pozitivní a silné stránky pachatele, které by ho mohly motivovat k pozitivní změně a nápravě. Tímto umožňuje otevřenou komunikaci a spolupráci, přičemž se snaží pochopit celkový kontext a podmínky, ve kterých pachatel žije [8].

3.2.4 Nástroje pro detekci radikalismu a extremismu

Společnost očekává schopnost aktivně čelit těmto hrozbám a co nejlépe jim předcházet. Důležitá je rychlost reakce a včasná identifikace procesů radikalizace, včetně analýzy a vyhodnocování varovných signálů, které fungují jako indikátory probíhajícího procesu. Tyto signály zahrnují vnější projevy a ukazatele stupně radikalizace jednotlivců a jsou nezbytné k posouzení míry radikalizace. Pro zvýšení efektivity je nezbytné vyvinout fungující nástroj, který umožní systematické hodnocení rizika spojeného s konkrétními jedinci. Tento nástroj by měl umožnit minimalizovat rozptyl pozornosti bezpečnostních složek mimo situace a subjekty, které představují skutečné riziko [8].

Je důležité zmínit, že i při vynaložení nadstandardních finančních prostředků a neomezených lidských zdrojů, není možné v rámci demokratického státu komplexně monitorovat všechny stoupence radikálních ideologií či hnutí. Monitorování by mohlo přispět ke snížení některých rizik spojených s radikalizací a extremismem, ale přínos takových opatření může vést k mnoha negativním dopadům, které mohou převážit nad přínosy tohoto úsilí. Může to zahrnovat porušení občanských svobod, zvýšenou míru nedůvěry mezi občany a státem nebo další sociální a politické problémy. To znamená, že i když by vláda investovala

mnoho peněz a lidských zdrojů do sledování potenciálních radikálních jednotlivců a skupin, nelze zajistit úplné pokrytí a úspěšně identifikovat všechny případné hrozby [8].

V rámci Koncepce rozvoje probace a mediace do roku 2025 je stanoven specifický cíl: „*Účinněji analyzovat rizika a potřeby pachatelů a kontrolovat je při výkonu alternativních trestů.*“ Tento cíl klade důraz na zvýšení bezpečnosti, stejně tak zabránění pachateli v páchání další trestné činnosti. K dosažení tohoto cíle jsou klíčovými nástroji elektronický monitorovací systém pro pachatele odsouzené k alternativním trestům a elektronický systém SARPO využívaný Vězeňskou službou. Cílem je umožnit pracovníkům PMS využívat elektronický hodnoticí nástroj v jejich každodenní práci. Proces vytváření nástroje probíhal ve spolupráci mezi PMS a Vězeňskou službou, která ho speciálně přizpůsobila pro své potřeby ve vězeňském prostředí a již jej úspěšně zavedla do praxe. Systém se zaměřuje na souhrnnou analýzu rizik a potřeb odsouzených osob. Jeho hlavním cílem je posoudit pravděpodobnost opětovného selhání odsouzeného a systematicky kategorizovat rizika na základě statistických a dynamických faktorů. PMS plánuje implementovat svou verzi tohoto nástroje v blízké době, která bude zaměřena na klienty, kteří byli odsouzeni k alternativním trestům nebo jsou podmíněně propuštěni z výkonu trestu odnětí svobody. Ti žijí ve svém běžném prostředí a udržují sociální vazby. Vývoj nástroje je již dokončen, je potřeba ho začlenit do informačního systému PMS. Prostřednictvím implementace elektronického monitorovacího systému do praxe PMS bude dosaženo efektivnější kontroly výkonu trestu domácího vězení. Tímto opatřením PMS posiluje své schopnosti monitorovat a řídit podmíněně propuštění a tím přispívá k efektivnějšímu a bezpečnějšímu výkonu trestu domácího vězení [8; 18].

3.2.5 Probační a resocializační programy

Programy jsou cílené na převýchovu dospělého, ale i mladistvého pachatele a měly by přispět k jeho úspěšnému začlenění do společnosti bez páchání další trestné činnosti. Záměrem je podnítit v pachateli snahu, aby přijal zodpovědnost za své předchozí jednání a pracoval na nápravě škody, která byla způsobena těmito činy. Jednotlivec může program navštěvovat individuálně, nebo může probíhat i ve skupině. Může docházet i rodina a blízké okolí, se kterým je pravidelně v kontaktu. Je důležité, aby probíhal za běžných okolností a nedošlo k izolaci. Pachatel vykonává činnosti, tak jak má ve zvyku, chodí do práce, navštěvuje školu a je v kontaktu s rodinou a svým blízkým okolím. Tím je zvýšena účinnost programu a pomáhá

vytvářet trvalejší a hlubší změny v chování a přístupu účastníků. Pachateli je účast na programu přidělena soudem, a to podle zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku nebo zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže. Také může vstoupit dobrovolně po domluvě s probačním úředníkem v rámci dohledu. Resocializační programy poskytují neziskové organizace nebo právě PMS v programových centrech. Deradikalizační programy v rámci PMS v současné době implementovány nejsou [8; 19].

3.2.6 Pomoc obětem trestných činů

Poradenská činnost pro oběti trestných činů je nezbytná pro zajištění toho, aby oběti měly přístup ke všem dostupným zdrojům pomoci a aby byly schopny se efektivněji vyrovnat s následky trestných činů. Tato činnost vyžaduje multidisciplinární přístup a často se na ní podílejí různé organizace a instituce, včetně neziskového sektoru, vládních agentur a soukromých praxí. Tato činnost zahrnuje psychologickou pomoc, právní poradenství, sociální podporu, edukační služby a asistenci v procesech restorativní justice. Cílem je pomoci obětem vyrovnat se s dopady trestného činu, informovat je o jejich právech, poskytnout terapeutickou a právní pomoc, usnadnit řešení praktických problémů vyplývajících z trestného činu a podporovat jejich sociální integraci a psychickou pohodu. Poradenské služby tak směřují k obnově životní situace obětí a jejich plnohodnotnému návratu do společnosti [20; 21].

PMS poskytuje bezplatnou odbornou podporu obětem trestných činů prostřednictvím 74 středisek a 2 poboček v celé ČR. Služba, založená na zákoně č. 45/2013 Sb. (o obětech trestných činů), nabízí pomoc s náhradou škody, mediací a odborné poradenství již v přípravném řízení, usiluje o nápravu vztahů a podporuje restorativní přístup. PMS hraje klíčovou roli v podpoře a pomoci obětem trestných činů, přičemž její činnost je rozsáhlá a pokrývá celé spektrum trestné činnosti. Tento přístup znamená, že služba nečiní rozdíly mezi oběťmi na základě typu trestného činu, kterého se staly obětí [21].

Další významnou institucí, která v ČR nabízí podporu obětem In IUSTITIA je nezisková organizace, která se věnuje předsudečnému násilí, což zahrnuje jak fyzické útoky, tak i verbální a emocionální zneužívání na základě rasy, etnického původu, náboženství, genderu nebo sexuální orientace. Jejím hlavním cílem je poskytovat právní poradenství, informace a podporu lidem, kteří se stali oběťmi předsudečného násilí a projevů nesnášenlivosti. Dále aktivně bojuje

proti diskriminaci a podporuje rovnost ve společnosti. Organizace rovněž usiluje o osvětu veřejnosti o právech obětí a prevenci trestné činnosti. Její činnost zahrnuje také důkladné sledování a analýzu předsudečného násilí v ČR, aby lépe porozuměla dynamice a trendům této problematiky a mohla navrhnout účinná opatření pro její potlačení. Jejich systematická práce v této oblasti pomáhá identifikovat oblasti potřebující zlepšení a posiluje ochranu obětí předsudečného násilí [22].

3.2.7 Program HELP

Rostoucí výskyt přeshraniční kriminální činnosti a narůstající radikalizace, která může vést k extremismu a terorismu, představují závažné bezpečnostní hrozby pro veřejnost. Odezva trestní justice je klíčovým prvkem v boji proti těmto hrozbám. Zlepšení odezvy trestní justice vyžaduje koordinovaný a multidisciplinární přístup, který zahrnuje spolupráci různých aktérů včetně trestních orgánů, vládních institucí, nevládních organizací a komunit [23].

HELP je zkratkou programu pro pracovníky v oblasti justice, vytvořený Radou Evropy – Human Right Training Programme for Legal Professionals. Program není primárně zaměřen na radikalizaci, ale spíše na vzdělávání právních profesionálů v oblasti lidských práv. V rámci programu HELP jsou poskytovány kurzy zaměřené na právníky, soudce, či jiné pracovníky a týkají se oblastí jako jsou lidská práva, diskriminace, migrace a sociální začleňování. Díky vzdělávacím aktivitám a materiálům poskytovaných projektem mají právní profesionálové možnost udržovat si aktuální povědomí o nejnovějších právních standardech a právních poznatcích, které se neustále vyvíjejí. Projekt přispívá k tomu, aby právníci v členských státech drželi krok s dynamickým vývojem práva a standardů lidských práv [23; 24].

Rada Evropy provádí prostřednictvím projektu HELP ve spolupráci s Evropskou konfederací pro probaci projekt s názvem Radicalisation Prevention, Judicial Response to Terrorism & International Cooperation in Criminal Matters (HELP RP-TERR-ICCM). Ten se zaměřuje na posílení prevence radikalizace, zlepšení reakce justice na terorismus a posílení mezinárodní spolupráce v trestních záležitostech a je financován Evropskou unií. Hlavním cílem projektu je zlepšit spolupráci v oblasti kriminality a podpořit efektivní implementaci relevantních evropských nástrojů prostřednictvím zvýšení odbornosti mezi profesionály v právním odvětví. Projekt se zaměřuje na posílení mezinárodní spolupráce, a to v několika

hlavních oblastech. Jedním z hlavních cílů projektu je zajistit, aby právní nástroje určené k boji s kriminalitou a terorismem byly mezi zúčastněnými zeměmi plně uznány a aktivně využívány. Projekt se snaží posílit opatření k prevenci radikalizace a extremismu v trestním systému, zejména ve věznicích. Dále se zabývá otázkami týkajícími se předběžného zadržení a zajišťuje, aby postupy byly v souladu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva, což pomáhá chránit základní práva obviněných osob. Projekt se zaměřuje na posilování účinnosti právních nástrojů a úmluv, které umožňují mezinárodní spolupráci v trestních záležitostech, což přispívá k efektivnímu boji proti přeshraniční kriminalitě a terorismu [23; 24].

Projekt se snaží dosáhnout tohoto cíle prostřednictvím vypracování a implementace seminářů s přeshraničním zaměřením v cílených zemích EU a organizováním konferencí pro klíčové představitele, které podporují vzájemné učení. Tyto události poskytují možnost získat specifické školení a vzdělání zaměřené na aktuální problémy v oblasti trestního práva a mezinárodní spolupráce a dále umožňují výměnu zkušeností, osvědčených postupů a odborných znalostí s kolegy z jiných zemí [23; 24].

3.2.8 BEZINKA

Jeden ze specifických cílů definovaných v Koncepti rozvoje probace a mediace do roku 2025 je: „*Zefektivnit spolupráci složek v případech probace nad rizikovými pachateli.*“ Tento cíl je odůvodněn potřebou lepší koordinace preventivních opatření a časným identifikováním potenciálních rizik selhání pachatele. K dosažení tohoto cíle byl zřízen nový meziresortní tým nazvaný BEZINKA – BEZpečná INtervence pro KAždého. V současné době jsou tyto týmy ve fázi přípravy, jejich realizace byla prozatím odložena. Jedná se o multidisciplinární tým, jehož hlavním úkolem je usilovat o rychlejší koordinaci práce mezi PMS, justičními složkami a Policií ČR. Mezi spolupracující subjekty patří MS ČR, MV ČR, Policejní prezidium, Nejvyšší státní zastupitelství a Nejvyšší soud ČR. Cílem je posílit spolupráci mezi těmito složkami v trestních případech, kdy je nezbytné věnovat zvýšenou pozornost monitorování situace a vývoji případu u výkonu dohledu, a to u pachatelů s vyšším rizikem recidivy. Tímto způsobem budou signály o rostoucím riziku selhání těchto pachatelů během výkonu trestu, včetně rizika opakování trestné činnosti, včas identifikovány. Prostřednictvím sdílení informací a koordinace akcí jednotlivých složek bude možné podniknout vhodná preventivní nebo represivní opatření. Toto by mělo vést ke snížení rizika vzniku nebezpečných situací. Vzhledem

k rostoucímu nebezpečí radikalizace jednotlivců a zvyšujícímu se počtu zločinů souvisejících s extremistickými aktivitami je nezbytné zlepšit koordinaci mezi různými složkami, které se podílejí na práci s těmito pachateli [18].

3.2.9 Směrnice Rady Evropy

V boji proti radikalizaci má probační a vězeňský personál zásadní význam, proto Rada Evropy vytvořila příručku, která poskytuje praktické návody pro tyto pracovníky. Tato směrnice publikovaná v březnu 2016, má za cíl identifikovat, hodnotit a pracovat s jedinci, kteří jsou ohroženi radikalizací. Konfederace evropských probačních služeb zdůrazňuje, že: *„Počet a podíl těch, kteří skutečně páchají násilné extremistické činy, je relativně malý. Nicméně, i když je jich relativně málo, dopad jejich činů je zničující.“* Jednou z hlavních obav je možnost radikalizace osob, které se nacházejí ve věznicích nebo jsou pod dohledem probačních úředníků v komunitě. Tento fakt zdůrazňuje důležitost poskytování pozornosti a péče vůči těmto jedincům nejen v průběhu jejich pobytu ve vězeňských zařízeních, ale také v rámci probačních služeb. Právě tato prostředí mají potenciál přispět k procesu radikalizace jednotlivců a ovlivnit ho. Směrnice Rady Evropy se skládá ze dvou typů dokumentů: dokumentu s pokyny a příručky pro personál probačních a vězeňských služeb. Tato dvojice dokumentů slouží jako užitečný nástroj pro pracovníky v těchto oblastech, poskytující jim nezbytné informace a postupy pro účinnou prevenci a řešení problému radikalizace mezi klienty a vězni [25].

4 METODIKA

Předmětem bakalářské práce je analýza činností, opatření a metod PMS v oblasti radikalizace. V teoretické části jsem popsala základní pojmy. Zde jsem použila popisnou metodu, kterou jsem využila hlavně při charakteristice pojmů vztahující se k tématu. Vycházela jsem především ze studia odborné literatury zaměřující se na problematiku radikalizace a extremismu, dále pak z dokumentů zveřejněných MV ČR a PMS.

V praktické části budu nejprve zkoumat, jaká opatření se uplatňují v boji s extremismem. Dále jaká školení či programy v oblasti radikalizace absolvovali zaměstnanci PMS a zda existuje nějaká souvislost mezi těmito školeními a počtem případů, se kterými pracují. Na základě toho porovnáím počet stíhaných osob za trestnou činnost s extremistickým podtextem a předsudečného násilí dle zdrojů PČR s počtem případů, se kterými pracovala PMS v letech 2013–2022. Materiály z minulého roku ještě nebyly zpracovány, a tudíž byly nedostupné. Jako podkladové materiály mi posloužily Zprávy o extremismu z jednotlivých let, Akční plány a Koncepce boje proti extremismu a předsudečné nenávisti od roku 2021 do roku 2025, zveřejněné na stránkách MV ČR, a dále pak zaslané podklady přímo od PMS.

4.1 Případy trestné činnosti

Trestná činnost s extremistickým podtextem a nenávistným podtextem tvoří dlouhodobě jen malý podíl z celkové kriminality ve státě. Podobně je i u PMS dlouhodobě zaznamenáváno pouze minimální množství případů trestné činnosti spojených s extremismem. Jako případy s nenávistným podtextem jsou brány v úvahu pouze činy identifikované vybranými takticko-statistickými klasifikacemi, jež byly označeny jako extremistické. Do statistiky PMS jsou za trestné činy s extremistickým podtextem započítávány případy, které splňují některou z následujících podmínek. Jsou evidovány v agendě jako jeden z definovaných extremistických trestných činů podle zákona č. 40/2009 Sb., konkrétně § 352 Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci; § 355 Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob; § 356 Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod; § 401 Útok proti lidskosti; § 402 Apartheid a diskriminace skupiny lidí; § 403 Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka; § 404 Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka a § 405 Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia. Vykazují extremistický podtext, což může zahrnovat motivaci založenou na rasových, náboženských, politických nebo jiných faktorech, v rámci spáchaných trestných činů [6].

4.2 Vzdělávání pracovníků PMS v oblasti radikalizace

Základem úspěšného boje proti radikalizaci a extremismu je pravidelné vzdělávání pracovníků, jelikož trendy v této oblasti se neustále vyvíjejí v závislosti na aktuálních situacích. Je důležité, aby pracovníci měli aktuální a relevantní znalosti, které jim umožní lépe rozpoznávat a zvládat situace spojené s radikalizací a extremismem. V této kapitole uvedu a krátce představím školení, kurzy a programy, kterými pracovníci prošli v letech 2019–2022 na základě poskytnutých dokumentů od PMS.

V roce 2019 proběhla série vzdělávacích akcí nazvaných „Detekce příznaků radikalizace a rizikových osob“, které byly uspořádány ve spolupráci s ČVUT, Fakultou biomedicínského inženýrství. Cílem těchto akcí bylo poskytnout probačním úředníkům potřebné znalosti a dovednosti k rozpoznání příznaků radikalizace a extremismu. Školení se v rámci 20 hodin zaměřilo na různá témata, včetně úvodu do radikalizace, politického extremismu,

náboženského terorismu, analýzy a indikátory radikalizace, tetování a symboliky, diváckého násilí, extremismu ve věznicích a online propagandy. Celkem se školení zúčastnilo 103 zaměstnanců PMS, na každém středisku tak je alespoň jeden zaměstnanec, který absolvoval školení v oblasti detekce příznaků radikalizace a rizikových jedinců. Následné hodnocení ukázalo velmi pozitivní ohlasy, přičemž účastníci zvláště oceňovali témata související s identifikací rizikových osob a jejich zapojením do probační práce. Zaměstnanci získali díky tomuto školení kompetenci k adekvátnímu identifikování rizik radikalizace a extremismu u klientů a byli schopni tuto problematiku lépe zahrnout do své práce. Zaměstnanci mají zároveň možnost spojení se s interním specialistou, který se nachází v každém soudním kraji. K dispozici jsou také odborné zdroje a literatura k danému tématu na všech střediscích PMS. V průběhu tohoto roku se dále PMS účastnila obranné konference „Radikalizace, terorismus a ochrana obyvatelstva“, kterou společně pořádaly ČVUT, MV ČR a Výbor pro zdravotnictví ČVUT v Praze a Výbor pro zdravotnictví Poslanecké sněmovny ČR. Dále se zúčastnila významné schůzky na nejvyšší úrovni zaměřené na osvědčené programy deradikalizace [26].

V roce 2020 probíhala implementace projektu HELP pro české prostředí, jenž se zaměřuje na prevenci a práci s radikalizovanými osobami. Projekt byl realizován v rámci spolupráce Rady Evropy a OSN. Školení absolvoval pouze jeden zaměstnanec PMS s plánem proškolení dalších 30 probačních úředníků v roce 2021 [27].

V roce 2021 se naplánovaného školení HELP, které se zaměřovalo na ochranu lidských práv a práci s jedinci náchylnými k radikalizaci, zúčastnilo 44 probačních úředníků. Bylo to jedno z mnoha školení, která se konala online v rámci projektu pro různé členské státy Unie. Dále bylo tomto roce v rámci projektu Evropského centra pro oběti terorismu (EUCVT – EU Centre of Expertise for Victims of Terrorism) uskutečněno dvoudenní školení pro probační úředníky a poradce, které se soustředilo na podporu obětem terorismu. Školení se zúčastnilo 20 profesionálů ze státních i nestátních organizací, kteří se podílejí na poskytování pomoci obětem. Jeden z výstupů projektu EUCVT je Příručka pro oběti terorismu. **V roce 2022** se žádné školení v této oblasti nekonalo [28].

PMS v oblasti vzdělávání pracovníků ohledně radikalizace a extremismu prováděla různá školení a programy v průběhu posledních let. Tato opatření byla určena pracovníkům a zaměřena na poskytnutí potřebných znalostí a dovedností pro identifikaci, prevenci a práci s radikalizovanými jedinci. Je důležité si uvědomit, že vzdělávání v oblasti radikalizace

a extremismu vyžaduje pravidelnou aktualizaci znalostí a reakci na nové trendy a vývoj v této oblasti. Z tohoto hlediska může být nedostatek školení v roce 2022 záležitostí, která by mohla ovlivnit schopnost PMS úspěšně reagovat na aktuální výzvy. Je proto vhodné, aby PMS udržovala pravidelné vzdělávací programy pro své zaměstnance v této oblasti.

4.3 Probační a resocializační programy a další projekty

PMS nemá přímo definované programy zaměřené specificky na jedince páchající trestnou činnost spojenou s extremismem. Nicméně implementuje programy, do kterých se tito jedinci mohou zapojit, neboť obsah těchto programů a přístupy mohou přispět ke změně chování a rehabilitaci těchto osob. Tyto programy se zaměřují na převýchovu a pomoc jednotlivcům s problematickým chováním. Kognitivně behaviorální přístup a práce s rodinou, které jsou součástí těchto programů, mohou pomoci extremistům lépe porozumět svým motivacím a postojům a přispět k jejich resocializaci. Nicméně je důležité, aby probační úředníci a organizátoři těchto programů byli obezřetní a citliví v identifikaci účastníků. Pokud je pravděpodobné, že extremistu by mohl program zneužít nebo by mohl ohrozit ostatní účastníky, měla by být přijata opatření k minimalizaci rizika. Představím programy pro jednotlivé roky 2019–2022, opět jsem vycházela z dokumentů poskytnutých PMS [18].

V roce 2019 MS ČR zavedlo nové programy pro práci s mladistvými pachateli trestné činnosti. Podpořilo 9 akreditovaných probačních programů pro mladistvé a udělilo dotace také resocializačním programům pro dospělé pachatele.

- Projekt „Na Správnou cestu! II“ navazoval na předchozí úspěšný projekt z let 2012–2015 a zaměřoval se na inovativní přístupy k řešení kriminality mládeže.
- Programy „Proti násilí“ a „Rodinné skupinové konference“ cílily na mladé pachatele násilných činů a byly založeny na kognitivně behaviorálním přístupu a principu restorativní justice. Projekty posilovaly spolupráci mezi institucemi a odborné vzdělávání probačních úředníků, kteří prováděli rodinné skupinové konference. Celkově přinesly tyto programy důležité kroky směrem k prevenci kriminality a ochraně společnosti.

- Koordinátoři těchto „Týmů pro mládež“ působili v 11 soudních okresech, včetně dalších měst (Opava, Náchod, Pardubice, Plzeň-město, Brno-venkov, Jeseník, Šumperk, Žďár nad Sázavou, Olomouc, Česká Lípa a Praha 9) [26].

V roce 2020 byly MS ČR financovány probační programy pro mladistvé a také resocializační programy pro dospělé pachatele. Tyto programy se zaměřují na snížení agresivity a na přijetí odpovědnosti za trestný čin a další. V srpnu 2020 byl ukončen projekt „Na správnou cestu II“, který se zabýval řešením mládežnické kriminality. Po skončení projektu se koordinátoři se snažili o udržení dosažených výsledků svých týmů a podpoře trvalé spolupráce mezi jednotlivými subjekty i po skončení projektu. Projekt zahrnoval také resocializační program „Proti násilí“ pro mladistvé a mladé dospělé, kteří spáchali násilné trestné činy. Projekt byl uskutečněn na Brněnsku, Ostravsku, severních Čechách a prováděn byl jak na svobodě, tak i ve věznici v Kuřimi. Program probíhal distanční formou v důsledku pandemie a celkem se zapojilo 75 klientů [27].

V roce 2021 vznikla v rámci projektu Zpátky do života čtyři programová centra s působností v Severomoravském, Jihočeském, Západočeském a Severočeském soudním kraji. V roce 2022 bylo zřízeno páté programové centrum v Praze, ve kterém bude zajištěn provoz po dobu dvou let [28; 29].

4.3.1 Komise pro podmíněné propuštění

Komise pro podmíněné propuštění jsou orgány, které rozhodují o podmíněném propuštění odsouzených osob z výkonu trestu odnětí svobody. PMS se snaží prosadit legislativní zajištění těchto komisí prostřednictvím své odborné platformy pro podmíněné propuštění. V roce 2021 se však jednání této platformy nekonala kvůli epidemiologické situaci. PMS však plánuje pokračovat v činnosti platformy a připravit návrh na rozvoj spolupráce mezi různými subjekty v oblasti přípravy na propuštění a následné reintegrace osob na svobodě. Tímto způsobem se PMS snaží zajistit efektivní a koordinovaný proces podmíněného propuštění a reintegrace odsouzených osob zpět do společnosti [29].

4.3.2 Týmy pro mládež

Týmy pro mládež jsou multidisciplinární týmy zaměřené na práci s mládeží a prevenci kriminality. PMS spolu s představiteli Republikového výboru pro prevenci kriminality MV ČR spolupracuje na vytvoření jednotného rámce pro týmy pro mládež a jejich koordinaci na celostátní úrovni. První návrhy byly představeny na Republikovém výboru pro prevenci kriminality v roce 2021 a v roce 2022 probíhala další práce zkoumáním současného stavu spolupráce v oblasti práce s mládeží. Na místní úrovni se PMS aktivně účastní činnosti týmů pro mládež a v některých lokalitách je dokonce vedou. Tímto způsobem se snaží PMS přispět k efektivní prevenci kriminality a podpoře mladých lidí v rizikových situacích [30].

4.3.3 Účast v organizaci RAN

PMS aktivně působí jako člen mezinárodní organizace RAN, která sdružuje odborníky zabývající se prevencí radikalizace a násilného extremismu po celé Evropě. PMS je členem pracovní skupiny Probation and Prisons v rámci této organizace, která se zaměřuje na práci s odsouzenými v souvislosti s radikalizací, terorismem a extremismem. V rámci této skupiny se účastní diskuzí a výměny osvědčených postupů. Cílem je implementace programů snižujících riziko radikalizace ve věznicích a zvyšování znalostí o prevenci a rehabilitaci radikalizovaných jedinců a opatření přispívající ke snížení rizik spojených s propuštěním těchto pachatelů z vězení na svobodu [18].

- PMS se aktivně účastnila několika setkání v roce 2019. Poslední proběhlo v září v Helsinkách, byly zde diskutovány teoretické i praktické aspekty. Přispívala zde k tvorbě Manuálu rehabilitačního procesu, který bude obsahovat návody a doporučení. Tento manuál vypracovávají odborníci Violence Prevention Network ve spolupráci s Evropskou komisí a bude distribuován prostřednictvím organizace RAN [26].
- V roce 2020 nadále aktivním členem skupiny Probation and Prisons [27].
- V roce 2021 nadále aktivním členem, setkání probíhala online formou [28].

4.3.4 Tým BEZINKA

V roce 2021 mělo dojít k testování malých akčních týmů BEZINKA, jejichž hlavním úkolem bylo projednávání konkrétních případů v jednotlivých okresech a koordinace potřebných intervencí. Bohužel kvůli epidemické situaci nedošlo k uskutečnění setkání mezi resortními týmy. Vzhledem k tomu plánovala PMS zavést tyto týmy až v roce 2022, ale z důvodu epidemické situace v ČR a jiných prioritních úkolů se nepodařilo tento plán uskutečnit [28].

4.3.5 Pomoc obětem trestných činů

Dle koncepce boje proti extremismu je klíčovým úkolem také poskytování pomoci obětem trestných činů. PMS aktivně spolupracuje s nevládními neziskovými organizacemi, orgány činnými v trestním řízení, zdravotnickými zařízeními i samosprávnými a státními úřady na lokální i národní úrovni a podporuje tak multidisciplinární spolupráci. Vytvořila jsem přehled pomoci obětem trestných činů za jednotlivé roky 2019–2022 na základě dokumentů poskytnutých PMS.

V roce 2019 proběhlo celkem 60 setkání multidisciplinárních týmů a byly zřízeny 2 Krajské týmy. Zásadní je zvyšování kvalifikace poradců a sociálních pracovníků, aby byla obětem trestných činů poskytnuta adekvátní pomoc. V roce 2019 prošlo školením celkem 40 pracovníků. Dále PMS v této oblasti dlouhodobě působí a poskytuje poradenství obětem trestných činů již od roku 2016 v rámci projektu „Proč zrovna já? II.“. Toto poradenství je dostupné na celkem 56 poradenských místech po celé ČR. Je zaměřeno i na zvlášť zranitelné oběti, kterým poskytuje zvýšenou pomoc. Většina lokalit též uskutečnila setkání multidisciplinárních týmů, jejichž cílem je posílení spolupráce mezi různými resorty na regionální úrovni [26].

V roce 2020 skončila činnost projektu „Proč zrovna já? II.“, avšak podpora obětem trestných činů neustala. Na 56 poradenských místech stále pokračovalo poskytování pomoci, kde byla poskytována pomoc i zvlášť zranitelným obětem. Paralelně probíhala spolupráce mezi multidisciplinárními týmy, které se zaměřovaly na posilování spolupráce mezi různými resorty na regionální úrovni. Během realizace projektu „Proč zrovna já? II.“ byla poskytnuta pomoc 4 470 obětem, kterým bylo poskytnuto celkem 14 827 konzultací. Mezi nejčastější potřeby

klíentů patřily právní informace, psychosociální podpora a pomoc při uplatnění náhrady škody a odškodnění [27].

V roce 2021 poskytovala pomoc ve všech 74 střediscích po celé ČR a spolupracovala celkem s 4 281 oběťmi. Ve 29 lokalitách pracovali ve střediscích PMS také poradci pro oběti trestných činů. Tito poradci nabízejí pomoc a podporu především obětem, které se do střediska dostavily bez ohledu na konkrétní probíhající případ v trestním řízení, stejně jako těm, se kterými probační úředník spolupracoval v rámci případu obviněného nebo odsouzeného a které potřebovaly dlouhodobější nebo intenzivnější podporu zejména tam, kde není dostupná jiná služba pro oběti, nebo kde oběť nechtěla spolupracovat s dalšími subjekty. V téže roce se PMS stala Národním kontaktním bodem pro oběti teroristických útoků v rámci Evropské sítě pro práva obětí. Tato spolupráce spočívá ve výměně informací a zkušeností mezi zapojenými zeměmi EU a poskytuje informace obětem terorismu. Tato kontaktní místa se zaměřují na výměnu procesních informací v případě teroristických útoků, jako jsou právní rady, informace o dostupné zdravotní péči, účast v trestním řízení a náhrada škody. Zástupci národních kontaktních míst se během roku několikrát setkali s cílem nastavit postupy pro poskytování pomoci obětem teroristických útoků [28].

V roce 2022 se počet zvýšil na 4 843 obětí a v 30 lokalitách pracovali i poradci pro oběti trestných činů, kteří poskytují pomoc a podporu jak obětem, které se samy dostavily do střediska, tak těm, s nimiž probační úředník spolupracuje v rámci projednávaných trestních případů. V tomto roce probíhala jednání mezi zástupci národních kontaktních míst, kteří se zabývají problematikou poskytování pomoci obětem teroristických útoků. Cílem těchto jednání bylo vytvoření jasných postupů a procesů, které by byly použitelné v případě, že by byla potřeba poskytnout pomoc obětem teroristického útoku. Pro tento účel byl vypracován protokol postupů, který měl sloužit jako směrnice pro poskytování pomoci. Nicméně, v době, kdy probíhalo zmíněné jednání, protokol postupů ještě nebyl definitivně schválen a není plně platný. Během roku PMS uskutečnila několik běhů dvou online školení zaměřených na uplatňování práv obětí. První z nich se zaměřovalo na peněžitou pomoc poskytovanou obětem trestných činů, zatímco druhé se věnovalo náhradě škody, kterou mohou oběti těchto činů získat. Tato školení sloužila k poskytnutí užitečných informací a praktických návodů těm, kteří se zabývají právy obětí v praxi, aby lépe porozuměli procesům a možnostem, které jsou obětem k dispozici [29].

4.3.6 Odbornost pracovníků v jednotlivých soudních krajích

V každém soudním kraji existuje jeden pracovník, který slouží jako kontaktní osoba pro záležitosti týkající se radikalizace. Extremismus představuje jedno z hlavních témat v rámci systému dalšího vzdělávání zaměstnanců PMS. Lze tedy pozorovat, že PMS vyvinula organizační opatření k řešení problematiky radikalizace. Přítomnost kontaktního pracovníka v každém soudním kraji svědčí o snaze PMS být aktivní v této oblasti na regionální úrovni. Tímto způsobem se snaží posílit svou schopnost reagovat na potenciální hrozby spojené s radikalizací a zároveň zlepšit komunikaci a spolupráci se společenstvím a jinými subjekty působícími v daném regionu. Významné je také začlenění tématu radikalizace a extremismu do vzdělávacího systému zaměstnanců. Tato iniciativa ukazuje, že PMS rozpoznává důležitost přípravy svých zaměstnanců na účinnou identifikaci a řešení různých projevů extremismu. Problémem může být, že je pouze jeden zaměstnanec k řešení problematiky radikalizace v každém soudním kraji. Tato skutečnost může vést k omezení dostupnosti odborné pomoci a poradenství v oblasti prevence a řešení této problematiky. Pokud se v daném kraji vyskytne nějaký incident nebo náznak radikalizace, tento jediný pracovník může mít obtíže s pokrytím potřebného rozsahu práce a poskytnutím dostatečné podpory včas. Navíc, i když jsou trestné činy s extremistickým podtextem málo početné, nemusí to znamenat, že je dostatečné mít pouze jednoho zaměstnance k jejich řešení. I když je počet těchto trestných činů nízký, je důležité mít dostatečnou kapacitu a připravenost pro rychlou a efektivní reakci v případě jejich výskytu. Navíc, práce v této oblasti není pouze o reakci na konkrétní trestné činy, ale také o prevenci a vzdělávání, což může vyžadovat kontinuální pozornost a úsilí. Celkově by bylo vhodné provést analýzu potřeb a dostupných zdrojů v oblasti boje proti extremismu a radikalizace, aby se zhodnotilo, zda je aktuální počet zaměstnanců dostatečný pro efektivní řešení této problematiky.

4.3.7 Strategické plánování a akční opatření

ČR se věnuje prevenci radikalizace a extremismu prostřednictvím komplexních strategií a akčních plánů, které se pravidelně aktualizují a reflektují aktuální vývoj a výzvy v této oblasti. Tyto dokumenty a iniciativy představují integrovaný přístup k prevenci radikalizace

a extremismu a reflektují závazek jednotlivých aktérů k boji proti této problematice. Na plnění se podílejí i další relevantní orgány, jako právě PMS.

4.3.8 Zprávy o extremismu a předsudečné nenávisti

ČR každoročně vydává zprávy o extremismu a předsudečné nenávisti, ve kterých jsou analyzovány různé formy extremismu, včetně politického, náboženského a etnického extremismu. Tyto zprávy obsahují statistiky trestné činnosti spojené s extremismem, popisují konkrétní události a incidenty a identifikují oblasti s nejvyšším rizikem extremismu. Pro PMS poskytuje analytická data ohledně počtu pachatelů, kteří spáchali trestnou činnost s extremistickým podtextem, v jednotlivých soudních krajích. Tato data jsou zdrojem informací pro monitorování a hodnocení extremismu a mohou pomoci identifikovat oblasti, kde je třeba zaměřit se na prevenci a intervenci [31].

4.3.9 Koncepce boje proti projevům extremismu a předsudečné nenávisti

Tato koncepce od roku 2021 do roku 2025 představuje dlouhodobý plán, jak řešit problematiku extremismu a předsudečné nenávisti v ČR. Obsahuje tři strategické cíle a jedenáct specifických cílů, které jsou uskutečňovány formou opatření, v již zmíněných dvouletých akčních plánech. Koncepce uznává, že na některé problémy nejsou doposud známá absolutně účinná opatření, a proto se zaměřuje na postupné naplňování plánu prostřednictvím konkrétních opatření a iniciativ. Hlavními a strategickými cíli této koncepce je ochrana obětí trestné činnosti, ochrana demokracie a posilování důvěry v demokracii [18].

4.3.10 Akční plány

ČR vytváří a realizuje akční plány zaměřené na prevenci a potírání extremismu a radikalizace. Tyto plány obsahují strategické cíle a specifické cíle, které jsou dále rozpracovány do konkrétních opatření. Každé opatření je prováděno s pomocí určených indikátorů plnění, financováno určitým způsobem, a za něj odpovídá určitý subjekt, přičemž může spolupracovat s dalšími subjekty. Termín dokončení je stanoven pro každé opatření. Ten nejnovější pro rok 2023–2024 ukládá opatření pro PMS: Zajištění pomoci obětem trestné

činnosti z nenávisti poskytováním poradenské činnosti v rámci středisek PMS, především spolupráce s nevládními institucemi a nadále rozvíjet činnost Národního kontaktního bodu pro oběti teroristických útoků [32].

Zvyšování schopnosti Policie ČR, Vězeňské služby, PMS rozpoznat prvky radikalizace prostřednictvím tréninků zaměřených na prevenci a rozpoznání znaků radikalizace a aktualizace obsahu těchto školení. Pořádání mezinárodního semináře na téma Radikalizace a extremismus v rámci Středoevropské policejní akademie. Pokračování v projektu Radikalizace ve věznicích, včetně kurzu Identifikace příznaků radikalizace pro zaměstnance Vězeňské služby ČR. Zapracování výstupů projektu "Detekce radikalizace v kontextu ochrany obyvatelstva a měkkých cílů před násilnými incidenty" do praktických opatření. Rozšíření aktivit zaměřených na odhalování a prevenci radikalizace ve věznicích a v rámci probačního dohledu, včetně spolupráce s dalšími organizacemi a využití zahraničních zkušeností [32].

Podpora zavádění probačních a resocializačních programů pro mladistvé pachatele i dospělé pachatele. Programová centra budou nadále aktivně pokračovat ve své činnosti, přičemž se zaměří na skupinovou práci s odsouzenými, kteří mají uloženou povinnost absolvovat některý z programů. Plánuje se také posílení spolupráce se zahraničními partnery za účelem přenosu osvědčených postupů. Zároveň bude podporován rozvoj projektů v rámci dotačních titulů MS ČR, jako jsou „Rozvoj probačních a resocializačních programů pro mladistvé delikventy“ a „Rozvoj probačních a resocializačních programů pro dospělé pachatele“ [32].

5 VÝSLEDKY

Tabulka 1: Podíl extremistické trestné činnosti v celkové kriminalitě ve státu

Rok	Celková kriminalita	Extremistický podtext	Procentuální podíl
2012	304500	173	0,06 %
2013	325400	211	0,06 %
2014	288700	201	0,07 %
2015	247600	175	0,07 %
2016	218200	143	0,07 %
2017	202300	153	0,08 %
2018	192400	179	0,09 %
2019	199200	170	0,09 %
2020	165500	134	0,08 %
2021	153200	108	0,07 %
2022	188000	149	0,08 %

Tabulka č. 1 ukazuje, jak se měnila celková kriminalita v ČR a trestné činy s extremistickým podtextem v průběhu let dle celorepublikové policejní statistiky. Celková kriminalita je zaokrouhlená na stovky. Lze vidět, že zastoupení trestných činů s extremistickým podtextem zůstává poměrně nízké ve srovnání s celkovou kriminalitou. Celkový počet trestných činů má tendenci k mírnému poklesu od roku 2013 do roku 2022. Naopak, počet trestných činů s extremistickým podtextem zůstává relativně stabilní s mírnými výkyvy, ale převažuje na nízké úrovni ve srovnání s celkovou kriminalitou, jedná se o 0,06 % až 0,09 %. Informace o počtu trestných činů s extremistickým podtextem jsem získala ze Zpráv o extremismu z jednotlivých let zveřejňovaných MV ČR. Údaje o celkové kriminalitě v zemi pocházejí z dat Českého statistického úřadu. [27; 29; 30].

Tabulka 2: Podíl extremistické trestné činnosti v celkovém počtu spisů PMS

Rok	Celková kriminalita	Extremistický podtext	Procentuální podíl
2012	31129	208	0,67 %
2013	26028	76	0,29 %
2014	31537	60	0,19 %
2015	30736	57	0,19 %
2016	29797	60	0,20 %
2017	27719	46	0,17 %
2018	24047	59	0,25 %
2019	25122	54	0,21 %
2020	22122	70	0,32 %
2021	20517	41	0,20 %
2022	21655	51	0,26 %

Z tabulky č. 2 lze vyčíst, že podíl spisů souvisejících s trestnými činy s extremistickým podtextem, s jimiž se PMS zabývala, ve srovnání se souhrnným počtem spisů, řešených středisky PMS v jednotlivých letech, je dlouhodobě nízký. Tento podíl se pohybuje od 0,2 % do 0,9 % podílu z celkového počtu nově evidovaných spisů v daných letech. To naznačuje, že i když je třeba věnovat pozornost trestným činům s extremistickým podtextem, jejich zastoupení v práci středisek PMS zůstává relativně malé. Data jsem čerpala ze Zpráv o extremismu zveřejňovaných MV ČR z jednotlivých let [14; 15; 31].

Tabulka 3: Počty případů trestné činnosti s extremistickým podtextem v jednotlivých soudních krajích (2018-2022)

Počet případů / Kraj	2018			2019			2020			2021			2022		
	Extremistický podtext	(%)	Celkem	Extremistický podtext	(%)	Celkem	Extremistický podtext	(%)	Celkem	Extremistický podtext	(%)	Celkem	Extremistický podtext	(%)	Celkem
Praha	8	0,3	2564	12	0,5	2463	11	0,5	2338	4	0,2	2139	9	0,4	2097
Středočeský	8	0,3	3008	8	0,2	3298	7	0,2	2903	5	0,2	2673	4	0,1	2730
Jihočeský	1	0,1	1666	2	0,1	1796	4	0,3	1473	0	0,0	1481	3	0,2	1680
Západočeský	10	0,4	2500	8	0,3	2712	12	0,5	2403	3	0,1	2372	5	0,2	2304
Severočeský	12	0,3	4535	13	0,3	4738	8	0,2	4055	11	0,3	3658	22	0,5	4076
Východočeský	3	0,1	2410	5	0,2	2616	9	0,4	2199	2	0,1	1969	5	0,2	2184
Jihomoravský	9	0,2	3638	3	0,1	3549	4	0,1	3117	2	0,1	3066	8	0,3	3140
Severomoravský	9	0,2	4893	7	0,1	5208	15	0,3	4737	17	0,4	4421	7	0,2	4661
ČR	59	0,2	24047	54	0,2	25122	70	0,3	22122	41	0,2	20517	57	0,3	21655

Uvedená tabulka č. 3 představuje celkový počet případů, včetně případů s extremistickým podtextem, s nimiž pracuje PMS, v jednotlivých soudních krajích ČR v průběhu let. Není kraj, který by výrazně vynikal svou aktivitou, počet případů trestné činnosti s extremistickým podtextem je všech soudních krajích poměrně stejný a v průběhu let se nemění. To napovídá, že práce PMS s jednotlivými pachateli je vyrovnaná. Tabulka pochází z dokumentu Zpráva o extremismu za rok 2021 [31].

Tabulka 4: Zastoupení jednotlivých trestných činů (2018-2022)

Rok	§ 352	§ 355	§ 356	§ 401	§ 402	§ 403	§404	§405
2018	23 %	23 %	jednotky	žádný	žádný	jednotky	37 %	jednotky
2019	27 %	jednotky	jednotky	jednotky	jednotky	jednotky	18 %	jednotky
2020	14,5 %	6,3 %	jednotky	žádný	žádný	žádný	11,9 %	jednotky
2021	14,4 %	14,4 %	jednotky	žádný	žádný	jednotky	9,3 %	jednotky
2022	16,1 %	9,7 %	jednotky	žádný	žádný	jednotky	18,5 %	jednotky

Pokud jde o skladbu trestných činů, se kterými PMS pracovala v roce 2022, tyto údaje jsou uvedeny v tabulce č. 4. Nejčastějšími byly trestné činy § 404 a § 352 dle zákona č 40/2009 Sb. Dále byl zaznamenán významný počet trestných činů § 355 téhož zákona. Případy § 356, § 403 a § 405 se vyskytovaly v jednotkách případů dle statistik PMS. Ostatní činy s extremistickým podtextem, tedy § 401 a § 402 se v roce 2022 nevyskytovaly. V jednom zaznamenaném případě může být zaznamenáno i více trestných činů. Přesné počty trestných činů se mi nepodařilo získat. Extremistický podtext byl zaznamenán i v souvislosti či kombinaci s jinými trestnými činy. Nejčastěji byl spojen s trestným činem výtržnictví, § 358 (25,8 % TČ) a to i v předešlých letech. Z tabulky vyplývá, že v jednotlivých letech se zdá, že procentuální zastoupení jednotlivých činů zůstává podobné¹. Informace jsem získala ze zpráv o extremismu publikovaných MV ČR v jednotlivých letech 2018–2022 [15; 31; 33; 34; 35].

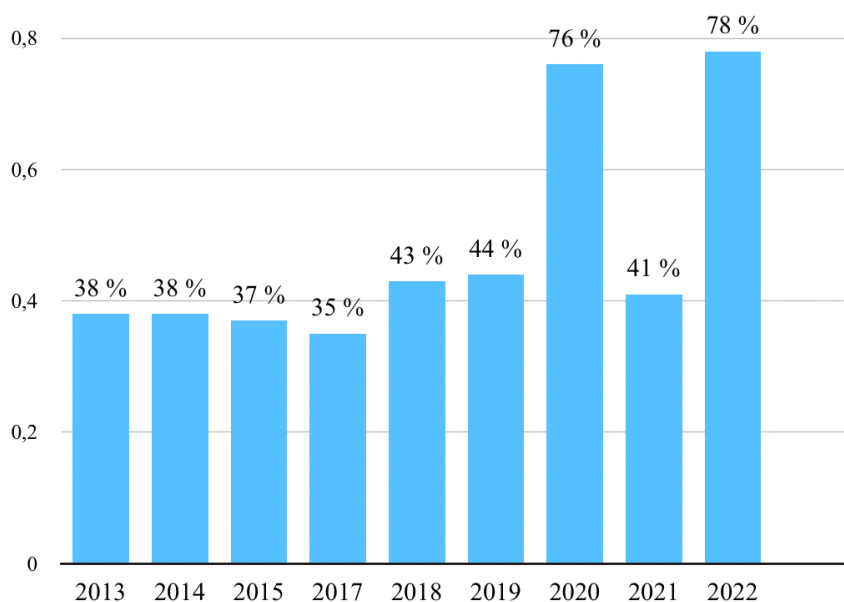
¹ § 352 Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci; § 355 Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob; § 356 Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod; § 401 Útok proti lidskosti; § 402 Apartheid a diskriminace skupiny lidí; § 403 Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka; § 404 Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka a § 405 Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia.

Tabulka 5: Počet osob, se kterými pracovala PMS ze stíhaných osob dle zdroje PČR

Rok	Stíhané osoby	Řešeno PMS	Procenta
2012	208	-	-
2013	198	76	38 %
2014	157	60	38 %
2015	154	57	37 %
2016	-	60	-
2017	132	46	35 %
2018	136	59	43 %
2019	122	54	44 %
2020	92	70	76 %
2021	99	41	41 %
2022	73	57	78 %

V tabulce č. 5 analyzují spojitost mezi osobami stíhanými PČR a případy trestných činů s extremistickým podtextem, které byly řešeny PMS. Počet stíhaných osob odkazuje na množství jedinců, kteří jsou oficiálně stíháni za podezření z trestného činu, což zahrnuje zahájení trestního řízení, podání obžaloby nebo zahájení soudního procesu. Na rozdíl od toho zaevidované trestné činy jsou ty, které nebyly vyřešeny nebo objasněny. Proto se zdá být adekvátní porovnávat počet stíhaných osob s počtem pachatelů, se kterými pracuje PMS. Všechny údaje byly získány ze Zpráv o extremismu z jednotlivých let. Informace o stíhaných osobách byly konkrétně vybrány z kapitoly Celorepubliková policejní statistika, zatímco údaje o PMS pocházejí z kapitoly, která je přímo věnována PMS [31; 36].

Graf 1: vývoj činnosti PMS

Z grafu č. 1 vychází, že počet stíhaných osob za extremistické trestné činy dle Policejní republikové statistiky uvedené ve Zprávě o extremismu a počet spisů PMS, kterými se zabývá, postupně narůstá od roku 2013 do roku 2022. To naznačuje zvýšenou aktivitu PMS s extremistickými pachateli. Konkrétně jsem zjistila, že v roce 2022 tvořili stíhaní extremističtí pachatelé až 78 % z celkového počtu stíhaných osob, zatímco v roce 2012 bylo toto číslo pouze 38 %. Tento nárůst lze pravděpodobně přičíst zlepšeným vzdělávacím programům a iniciativám PMS zaměřeným na radikalizaci a extremismus, které byly zavedeny v posledních letech. Nicméně je důležité zohlednit také vysoký propad v roce 2021, což může být způsobeno mnoha faktory, včetně dopadu pandemie COVID-19 na aktivity PMS a na celkovou bezpečnostní situaci v zemi. Bohužel, data k roku 2023 ještě nebyla zpracována, takže nelze poskytnout aktuální informace o vývoji. Počet stíhaných osob z roku 2016 nebyl k dispozici [31; 36].

6 DISKUZE

V této části bakalářské práce budou shrnuty a rozvedeny poznatky z předchozích kapitol. Zaměřím se na posouzení aktuálních opatření a navržení možných řešení a zhodnotím, jak by tyto návrhy mohly přispět k rozvoji a zlepšení činnosti PMS. K tomu využiji porovnání s konkrétními výzkumy. Vzhledem k absenci podobných prací nebo výzkumů v ČR zaměřených na snižování recidivy v oblasti radikalizace a s tím spojenou deradikalizaci v kontextu PMS, budu čerpat z výzkumů provedených v zahraničí, abych přinesla relevantní informace a možné perspektivy pro český kontext.

Myslím si, že ČR je v boji proti extremismu dobře angažována. To je patrné z existujících koncepcí a akčních plánů zaměřených na potlačení extremismu a předsudečné nenávisti. Koncepce stanovuje jasné cíle, které jsou naplňovány prostřednictvím opatření realizovaných pomocí akčních plánů, v nichž má svou roli i PMS. Myslím si, že ČR se zvládá bránit extremismu a šíření nenávisti. I přesto, že na jejím území působí různé nenávistné skupiny, dosud nedokázaly získat dostatečnou moc a vliv, aby ohrozily základy demokracie. ČR vždy reagovala a úspěšně potlačila či odstranila tyto hrozby. Nicméně v boji s těmito projevy se státní reakce může projevit pozdě nebo nedostatečně. Je důležité hodnotit tyto nedostatky a zaměřit se na zlepšení a řešení konkrétních problémů, což reflektuje koncepce. Hlavními strategickými cíli této koncepce jsou ochrana obětí trestné činnosti, ochrana demokracie a posilování důvěry v demokracii. Je zásadní zajistit zdroje a podporu obětí extremismu a předsudečné nenávisti, včetně poskytování psychologické pomoci a právního poradenství. Rovněž je důležité klást důraz na prevenci extremismu již v raných fázích, například prostřednictvím osvěty a vzdělávání. Mohly by také vzniknout programy zaměřené na podporu a respekt vůči odlišnostem, což by potenciálně mohlo snížit riziko extremismu, ale na druhou stranu si myslím, že by to v radikalizovaných jedincích mohlo vyvolat odpor. Důležité je samozřejmě i monitorování účinnosti opatření a reakce na aktuální trendy a vývoj extremismu, včetně posílení zahraniční spolupráce a s tím spojenou výměnou osvědčených postupů v oblasti boje proti extremismu. Nicméně naplnění těchto cílů je ohroženo finančními riziky, nedostatkem odborníků v dané oblasti, absencí spolupráce s nevládními organizacemi a nedostatečným plněním úkolů, které jsou často pouze formálně zpracovány. Pouze prostřednictvím efektivní spolupráce, dostatečného plánování a plnění úkolů lze dosáhnout pokroku a úspěchu.

Je důležité zmínit, že i když extremistická činnost tvoří pouze malé procento celkové trestné činnosti ve státě, je zásadní zkoumat, proč k ní dochází. I malý počet extremistických incidentů může mít vážné důsledky pro společnost a bezpečnost občanů. Protože i jeden zradikalizovaný jedinec má potenciál způsobit značné škody prostřednictvím teroristického útoku a může rovněž přispět k radikalizaci dalších jedinců. Porozumění příčinám extremismu je klíčové pro úspěšné přijetí opatření a strategií, které by měly minimalizovat jeho výskyt a prevenci radikalizace jednotlivců. Analyzování faktorů, které přispívají k extremismu, může také vést k identifikaci slabých míst v systému prevence. Vzhledem k tomu, že radikalizovaní jedinci mohou trávit čas ve vězení nebo právě pod dohledem probačních pracovníků, PMS právě při své činnosti může včas detekovat tyto jedince. Avšak to je možné pouze tehdy, pokud jsou zaměstnanci dostatečně proškoleni. Důkladná znalost radikalizačních procesů a indikátorů může umožnit pracovníkům PMS identifikovat jednotlivce ohrožené radikalizací a poskytnout jim potřebnou podporu nebo intervenovat předtím, než dojde k vyhrocení situace. Proto je nezbytné, aby pracovníci PMS pravidelně absolvovali specializovaná školení, která je udržují informované a vybavené potřebnými znalostmi a dovednostmi pro úspěšnou detekci a řešení radikalizovaných jedinců.

Dostatek školení je tedy klíčový pro efektivní řešení problematiky radikalizace. V posledních letech prošla PMS několika školeními. V roce 2019 proběhlo školení zaměřené na rozpoznání příznaků radikalizace a rizikových osob, kterého se účastnilo celkem 103 zaměstnanců. To znamená, že na každém středisku by měl být alespoň jeden zaměstnanec, který má povědomí o této problematice. V každém soudním kraji existuje jeden pracovník, který slouží jako kontaktní osoba pro záležitosti týkající se radikalizace. V případě potřeby se tedy zaměstnanci mohou poradit. V následujícím roce 2020 došlo k implementaci evropského programu HELP pro české prostředí, který byl zaměřený na prevenci a práci s radikalizovanými osobami, avšak školení se účastnila pouze jedna osoba. V roce 2021 se počet účastníků programu v této oblasti zvýšil na 44 zaměstnanců. V roce 2022 nebylo žádné školení v této oblasti uskutečněno. Je tedy důležité zvážit, zda tato školení pokrývají dostatečně potřeby a zda není vhodné provést školení více zaměstnanců. Tím by se zvýšila šance na rychlé rozpoznání a řešení situací spojených s radikalizovanými osobami. Otázkou však zůstává, zda je možné a realistické, aby každý zaměstnanec PMS prošel takovým školením v průběhu své práce.

PMS dokáže pracovat již s velkým procentem těchto osob. Z dosažených výsledků v práci vychází, že procento osob, se kterými PMS pracovala, postupně pomalu vrůstá. V roce 2020

však došlo k značnému nárůstu, který mohl být pravděpodobně způsoben školením v roce 2019, kterého se zúčastnila značná část zaměstnanců v oblasti radikalizace. Dále je důležité zohlednit propad v práci PMS v roce 2021, který pravděpodobně souvisel s dopady pandemie COVID-19. Tento propad by mohl být způsoben omezeními a opatřeními spojenými s pandemií, které mohly ovlivnit provádění intervencí a poskytování služeb. Avšak v roce 2022 toto číslo opět vzrostlo. Data pro rok 2023 zatím nejsou k dispozici, takže nelze zhodnotit další vývoj situace. Všechno toto naznačuje, že i přes pozitivní trendy v oblasti snižování extremismu zůstává práce PMS náročná a aktuální. Důkladné zkoumání těchto trendů a jejich příčin může poskytnout užitečné poznatky pro další výzkum a praxi v oblasti deradikalizace a prevence extremismu. Z výsledků vyplývá, že činnost PMS v oblasti práce s jednotlivci, kteří spáchali trestný čin s extremistickým podtextem, stoupá. Myslím si, že školení má pozitivní vliv na tuto práci a mělo by být podpořeno a rozšířeno i mezi další zaměstnance.

Jak jsem již zmínila, nezbytnou součástí v boji proti extremismu je mezinárodní spolupráce. Účast ČR v mezinárodní organizaci RAN a pracovní skupině Probation and Prisons přináší několik pozitivních aspektů. Prvním je možnost odborné výměny a sdílení osvědčených postupů, což přispívá k obohacení znalostí pracovníků PMS v oblasti prevence radikalizace a rehabilitace radikalizovaných jedinců. Dále umožňuje implementaci programů snižujících riziko radikalizace ve věznicích a posiluje pozici ČR v mezinárodním boji proti radikalizaci. I přes omezení způsobená pandemií se ČR aktivně zapojila k setkání online formou, což umožňuje kontinuální účast a výměnu informací. Tyto faktory přispívají k rozvoji pracovních postupů v oblasti prevence radikalizace v ČR.

Diskuze o možnosti zavedení deradikalizačních programů v ČR je komplexní a kontroverzní téma. Absenci těchto programů v zemi lze interpretovat jako potenciální možnost pro jejich implementaci. Avšak účinnost těchto programů je individualizovaná a závisí na řadě faktorů, včetně specifických sociokulturních kontextů. Navzdory absenci podobných programů v ČR je tedy důležité zohlednit, že jejich účinnost by mohla být proměnlivá a závislá na specifických podmínkách v zemi.

Výzkumy ohledně efektivity programů zaměřených na probaci a mediaci v oblasti radikalizace zjistily, že přestože se tyto programy stávají stále běžnějšími v mnoha zemích, kvalita a účinnost těchto iniciativ jsou často nejasné kvůli nedostatečnému hodnocení. Studie RAND Europe z roku 2018 upozornila na značné mezery ve způsobech evaluace protiteroristických

a protiradikalizačních programů. Nedostatek validních metrik a přístupu k citlivým datům komplikuje objektivní hodnocení účinku těchto programů, což vede k nedostatku spolehlivých důkazů o jejich účinnosti a spravedlnosti [37].

Jiná studie Prohic zaměřená na efektivitu probačních programů v širším smyslu, ukázala, že probační dohled může být účinný ve snižování recidivy, což znamená, že účastníci těchto programů mají menší pravděpodobnost, že se vrátí k trestné činnosti. Studie poukázala na důležitost kvalitního provedení programů a potřebu pečlivého výběru, školení a podpory pro pracovníky PMS, aby byly tyto programy účinné. Nicméně studie také zdůraznila, že kvalita a metodologie hodnocení v probačních programech se liší, a doporučila další výzkum pro lepší pochopení, jaké specifické aspekty probačních programů jsou nejefektivnější. Programy mají tedy potenciál výrazně snížit recidivismus, avšak důraz by měl být kladen na metodologie, aby byly výsledky spolehlivé [38].

Deradikalizační programy přinášejí určitá pozitiva i negativa. Jejich účinnost závisí na individuálních charakteristikách každého účastníka. Někteří jedinci jsou úspěšně deradikalizováni, což znamená, že opustí extremistické myšlenky a organizace. Avšak existuje riziko, že se tito jedinci mohou opětovně propadnout do radikálních ideologií a aktivit. I přesto, že někteří účastníci deradikalizačních programů mohou stále zůstat přesvědčeni o svých extrémních názorech, tyto programy jim mohou alespoň pomoci odnaučit se používat násilí jako prostředek k prosazení svých postojů. Avšak samotná deradikalizace často nedokáže kompletně změnit myšlení a postoje účastníků. V tomto případě, by bylo možné řešení pouze prostřednictvím resocializačních programů, které již PMS nabízí. Tyto programy se zaměřují na odnaučení agresivity a přijetí odpovědnosti za trestné činy. Jsou koncipovány tak, aby pomáhaly jedincům reintegrovat se do společnosti a přijmout zodpovědný a nenásilný přístup k řešení konfliktů. Otázka efektivity deradikalizačních programů zůstává otevřená a vyžaduje komplexní zhodnocení. I když tyto programy mohou mít pozitivní vliv na některé účastníky a přispět k redukci extremismu a násilí, jejich účinnost je často obtížné jednoznačně měřit. Jak účinně zajistit patřičné hodnocení a měření těchto programů, když neexistuje konzistentní metodologie pro jejich hodnocení? Jelikož existuje rozmanitost v metodách měření dopadů a nedostatek jednoznačných dat o nejefektivnějších programech. Důležitým krokem je také sdílení informací a osvědčených postupů mezi organizacemi provozujícími deradikalizační programy. Tímto způsobem si mohou organizace vzájemně vyměňovat zkušenosti a přispívat k většímu porozumění efektivních strategií v boji proti extremismu.

Důležitým prvkem je také pomoc obětem trestné činnosti. PMS má v této oblasti důležitou roli, ačkoliv se primárně zaměřuje na dohled nad odsouzenými jedinci. Její úloha v ochraně a podpoře může zahrnovat i monitorování chování pachatelů. Proto je důležité, aby zaměstnanci byli schopni efektivně pracovat s těmito jedinci a byli dostatečně proškoleni. Konkrétní data o počtu obětí extremismu, s nimiž PMS pracovala bohužel nejsou k dispozici. Je známo, že PMS aktivně poskytuje pomoc obětem trestných činů a též se stala Národním kontaktním bodem pro oběti teroristických útoků v rámci Evropské sítě pro práva obětí. Tato spolupráce mezi zapojenými zeměmi EU představuje důležitý krok v boji proti terorismu. Výměnou informací a zkušeností prostřednictvím kontaktních míst vzniká možnost poskytnout pomoc obětem teroristických útoků. Tato iniciativa nabízí řadu výhod, jako je poskytování právních rad, dostupné zdravotní péče, účast v trestním řízení a náhrada škody. Důležitost této spolupráce je zdůrazněna pravidelným nastavováním postupů pro poskytování pomoci postiženým obětem terorismu. Tímto způsobem se zvyšuje efektivita reakce a podpora těm, kdo jsou nejvíce postiženi teroristickými činy. Zásadní roli v poskytování této pomoci má nezisková organizace In Iustitia, která se věnuje přímo obětem předsudečného násilí.

Zavedení vzdělávacího programu, který by mohl být realizován PMS na téma „Posílení demokracie a prevence radikalizace“. Cílem programu by bylo zvýšit povědomí o principu demokracie, jako je svoboda projevu, rovnost před zákonem a respekt k lidským právům. Dále semináře o hrozbách extremismu, jeho formách a důsledcích pro společnost. Také podpora kritického myšlení a rozpoznávání manipulativních technik extremistických skupin, praktické cvičení zaměřené na analýzu mediálního obsahu a identifikaci dezinformací. Prostor pro debaty či diskuze pro vyjádření svých názorů a podílet se na konstruktivním dialogu o společenských otázkách. Program by mohl být realizován formou sérií setkání, která by se konala v pravidelných intervalech (např. jednou týdně nebo jednou za dva týdny) a mohla by být otevřena všem klientům PMS. Setkání by se mohla konat v prostorách probačního úřadu nebo ve veřejných institucích a mohla by být vedena zkušenými lektory a experty z daných oblastí. Program by mohl trvat po dobu několika měsíců a byl by zakončen závěrečnou evaluací a diskuzí o získaných poznatcích a dovednostech. Mohl by být podpořen spoluprací s neziskovými organizacemi. Realizace takového programu může být náročná, ale s dostatečnými zdroji, vhodnými lektory a aktivním zapojením účastníků je uskutečnitelná. Klíčové je zajistit finanční prostředky, personální zdroje, zájem účastníků, a zároveň mít program flexibilní a adaptabilní k potřebám účastníků a změnám v prostředí. Díky aktivnímu

zapojení účastníků a poskytnutí relevantních znalostí a dovedností by takový program mohl vést k větší osvětě a porozumění této problematice ve společnosti.

Tento program by mohl být realizován i prostřednictvím školních prezentací, workshopů, seminářů, online kurzů a komunitních setkání. Pro dosažení co největšího efektu, by bylo vhodné zvolit kombinaci metod, která osloví různé typy účastníků. Program by mohl být určen širokému spektru osob, včetně mládeže, pedagogů, rodičů a pracovníků ve veřejné správě. Zvláštní důraz by mohl být kladen na mládež, která je často náchylná k radikalizaci. Propagace programu by mohla probíhat prostřednictvím různých kanálů, včetně online reklamy, sociálních médií, webových stránek, tištěných letáků, prezentací na veřejných akcích. Důležité je vytvořit efektivní marketingovou strategii, která osloví cílovou skupinu a přiláká zájem o účast na programu. Spolupráce se školami, neziskovými organizacemi, komunitními skupinami a vládními institucemi by mohla posílit dosah programu a zajistit podporu a zapojení relevantních aktérů. Obsah programu by byl zaměřen podobně jako u předešlého programu, který by byl určen pro použití pouze klienty PMS.

Pokud by byly k dispozici dostatečné lidské a finanční zdroje pro realizaci těchto programů, mohly by skutečně poskytnout užitečné nástroje pro prevenci radikalizace a extremismu. Je však důležité zajistit nejen finanční prostředky, ale také řádnou implementaci, monitorování a hodnocení těchto programů, aby bylo možné zjistit jejich skutečný dopad a efektivitu.

7 ZÁVĚR

PMS úspěšně plní své úkoly v oblasti radikalizace a extremismu. Díky koncepci a akčním plánům je schopna se aktivně vypořádat s touto problematikou. Nedávné školení zaměstnanců umožnilo proškolit každému středisku alespoň jednoho zaměstnance v této oblasti, což posiluje odbornost služby. V každém soudním kraji je odborník, se kterým se mohou v případě potřeby poradit. PMS má tedy vyvážené rozložení své činnosti po celém území státu. Toto vyrovnané rozložení personálu umožňuje efektivní pokrytí celého území a poskytování služeb v oblasti prevence radikalizace a extremismu tam, kde je to nezbytné. Nicméně je klíčové, aby tato služba nadále investovala do průběžného školení svých zaměstnanců a reagovala na nové výzvy a trendy v oblasti radikalizace. Otázkou zůstává dostatečná kapacita proškolených zaměstnanců, ačkoliv je otázka, zda je uskutečnitelné provést školení většího množství. Je nezbytné, aby PMS byla schopna co nejlépe identifikovat radikalizované jedince a adekvátně zakročit, a to za všech okolností. Tím bude moci nadále úspěšně plnit svou roli v boji proti radikalizaci a extremismu a přispět k bezpečnosti a stabilitě naší společnosti.

I když PMS momentálně nemá zavedené deradikalizační programy, zaměřuje se na resocializační a probační programy, které se snaží pachatele převychovat, a tak mohou přispět k prevenci extremismu. Otázka účinnosti deradikalizačních programů zůstává sporná, jelikož neexistují efektivní způsoby či metodologie pro měření účinnosti. O účinnosti těchto programů lze tedy jen spekulovat vzhledem ke skutečnosti, že tyto programy jsou individualizované a závisí na řadě faktorů. Mezinárodní spolupráce je důležitým aspektem a v rámci organizace RAN poskytuje cennou platformu pro sdílení znalostí a osvědčených postupů.

Důležitou rolí PMS je také pomoc obětem trestné činnosti, kdy obětem pomáhá i tím, že dohlíží nad pachateli. Aktivně spolupracuje s ostatními institucemi a je kontaktním bodem pro oběti teroristických útoků, tím poskytuje obětem potřebnou podporu a sdílí ověřené postupy. Navrhovaný program pro posílení demokracie a prevenci radikalizace by představoval další krok v boji proti radikalizaci a extremismu, i když jeho realizace by vyžadovala značné finanční a personální zdroje. Avšak ve spolupráci s neziskovými organizacemi a dalšími partnery je tento cíl lépe dosažitelný, a to díky synergii znalostí a zkušeností různých aktérů. Tato práce poukazuje na pozitivní úsilí PMS v oblasti prevence radikalizace a extremismu, a zároveň zdůrazňuje potřebu dalšího rozvoje a posilování této oblasti.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

PMS – Probační a mediační služba

MV ČR – Ministerstvo vnitra České republiky

MS ČR – Ministerstvo spravedlnosti České republiky

EUCVT – EU Centre of Expertise for Victims of Terrorism

RAN – Radicalisation Awareness Network

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ŠTERN, Pavel, Lenka OUŘEDNÍČKOVÁ a Dagmar DOUBRAVOVÁ. *Probace a mediace: možnosti řešení trestných činů*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-757-2.
- [2] BRUCKNEROVÁ, Eva. *Postavení a úkoly Probační a mediační služby*. Ostrava: Key Publishing, 2007. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-87071-55-7.
- [3] PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA. O nás. *Probační a mediační služba* [online]. [cit. 2024-01-06]. Dostupné z: <https://www.pmscr.cz/o-nas/>
- [4] Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2024-03-03]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-257>
- [5] TOMÁŠEK, Jan, Lucie HÁKOVÁ a Zuzana KOSTELNÍKOVÁ. *Probace a její efektivita pohledem pachatelů, veřejnosti a médií*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2019. ISBN 978-80-7338-183-7.
- [6] Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>
- [7] MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Radikalizace* [online]. [cit. 2024-01-21]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/ostatni-hybridni-hrozby-radikalizace.aspx>.
- [8] VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Terorismus a radikalizace v České republice: možnosti detekce rizikových osob*. Praha: Grada, 2022. ISBN 978-80-271-3126-6.
- [9] VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Extremismus a společnost*. 3. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2023. ISBN 978-80-7380-918-8.
- [10] VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Hrozba radikalizace: terorismus, varovné signály a ochrana společnosti*. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-2031-4.
- [11] SMOLÍK, Josef. *Psychologie terorismu a radikalizace: jak se z beránků stávají vlci*. Brno: Mendelova univerzita, 2020. ISBN 978-80-7509-724-8.

- [12] MINISTERSTVO VNITRA ČR. Radikalizace. *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. [cit. 2024-03-03]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/ostatni-hybridni-hrozby-radikalizace.aspx>
- [13] MINISTERSTVO VNITRA ČR. Extremismus. *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/co-je-extremismus.aspx>
- [14] MINISTERSTVO VNITRA, ODBOR BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY A PREVENCE KRIMINALITY. *Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2015*. Praha, 2016. Dostupné také z: <https://www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-extremismu-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2015.aspx>
- [15] MINISTERSTVO VNITRA ČR, ODBOR BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY. *Zpráva o projevech extremismu a předsudečné nenávisti území České republiky v roce 2018*. Praha, 2019. Dostupné také z: <https://www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-projevech-extremismu-a-predsudecne-nenavisti-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2019-pdf.aspx>
- [16] TOMÁŠEK, Jan, Miroslav SCHEINOST a Simona DIBLÍKOVÁ. *Probace jako efektivní nástroj snižování recidivy*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2016. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-163-9.
- [17] ŠRÁMKOVÁ, Jana. UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. *DERADIKALIZACE ISLAMISTICKÝCH HNUTÍ: PŘÍPADOVÁ STUDIE VYBRANÝCH ZEMÍ SEVERNÍ AFRIKY*. Olomouc, 2013. Dostupné také z: <https://theses.cz/id/o14hun/00154850-952574136.pdf#page31>
- [18] PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA ČR. *Koncepce rozvoje probace a mediace do roku 2025*. Praha, 2021. Dostupné také z: https://www.pmscr.cz/wp-content/uploads/2021/09/2017_koncepce_pm_do_roku_20251.pdf
- [19] PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA ČR. *RESOCIALIZAČNÍ PROGRAMY* [online]. [cit. 2024-04-13]. Dostupné z: <https://www.pmscr.cz/pro-pachatele/resocializacni-projekty/>

- [20] POLICIE ČR. *Pomoc obětem trestných činů* [online]. [cit. 2024-04-14]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/pomoc-obetem-tc-pomoc-obetem-trestnych-cinu.aspx>
- [21] PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA ČR. *Pro oběti* [online]. [cit. 2024-04-14]. Dostupné z: <https://www.pmscr.cz/pro-obeti/>
- [22] IN IUSTITIA. *O nás* [online]. [cit. 2024-04-14]. Dostupné z: <https://in-ius.cz/o-nas/>
- [23] PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA ČR. *HELP kurz* [online]. [cit. 2024-03-22]. Dostupné z: <https://www.pmscr.cz/o-nas/mezinarodni/help-kurz/>
- [24] EUROPEAN CONFEDERATION OF PROBATION. *Project HELP* [online]. [cit. 2024-03-22]. Dostupné z: <https://www.cep-probation.org/projects/help/>
- [25] CONFEDERATION OF EUROPEAN PROBATION. *PC-CP: practical ways in addressing radicalisation and violent extremism* [online]. [cit. 2024-04-30]. Dostupné z: <https://www.cep-probation.org/pc-cp-practical-ways-in-addressing-radicalisation-and-violent-extremism/>
- [26] PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA. *Podkladový materiál Probační a mediační služby ke Zprávě o projevech extremismu a předsudečné nenávisti na území ČR v roce 2019*. Praha, 2020.
- [27] PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA. *Podkladový materiál Probační a mediační služby ke Zprávě o projevech extremismu a předsudečné nenávisti na území ČR v roce 2020*. Praha, 2021.
- [28] PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA. *Podkladový materiál Probační a mediační služby ke Zprávě o projevech extremismu a předsudečné nenávisti na území ČR v roce 2021*. Praha, 2022.
- [29] PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA. *Podkladový materiál Probační a mediační služby ke Zprávě o projevech extremismu a předsudečné nenávisti na území ČR v roce 2022*. Praha, 2023.

- [30] PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA. *Týmy pro mládež: vývoj, aktuální stav, výsledky a výzvy*. 2020. Dostupné také z: <https://www.mvcr.cz/soubor/3-tymy-pro-mladez-2020-pdf.aspx>
- [31] MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Zpráva o projevech extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2022*. Praha, 2023. Dostupné také z: <https://www.mvcr.cz/soubor/zprava2022-pdf.aspx>
- [32] MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Akční plán proti projevům extremismu a předsudečné nenávisti 2023-2024*. Praha, 2023. Dostupné také z: <https://www.mvcr.cz/soubor/akcni-plan-2023-2024-pdf.aspx>
- [33] MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2021*. Praha, 2022. Dostupné také z: <https://www.mvcr.cz/soubor/zprava2021-pdf.aspx>
- [34] MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2020*. Praha, 2021. Dostupné také z: <https://www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-extremismu-a-predsudecne-nenavisti-2020-fin-pdf.aspx>
- [35] MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2019*. Praha, 2020. Dostupné také z: <https://www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-projevech-extremismu-a-predsudecne-nenavisti-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2019-pdf.aspx>
- [36] MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2017*. Praha, 2018. Dostupné také z: <https://www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-extremismu-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2017-pdf.aspx>
- [37] WARD, Antonia. RAND. *To Ensure Deradicalisation Programmes Are Effective, Better Evaluation Practices Must First Be Implemented* [online]. 2019 [cit. 2024-04-30]. Dostupné z: <https://www.rand.org/pubs/commentary/2019/03/to-ensure-deradicalisation-programmes-are-effective.html>

- [38] PROBATION JOURNAL. *The effectiveness of probation supervision towards reducing reoffending: A Rapid Evidence Assessment*. 2018. 2018. Dostupné také z: <https://prohic.nl/wp-content/uploads/2020/12/136-14december2020-ProbationSupervisionEffectivenessMeta.pdf#:~:text=URL%3A%20https%3A%2F%2Fprohic.nl%2Fwp>

10 SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka 1: Podíl extremistické trestné činnosti v celkové kriminalitě ve státu	40
Tabulka 2: Podíl extremistické trestné činnosti v celkovém počtu spisů PMS	41
Tabulka 3: Počty případů trestné činnosti s extremistickým podtextem v jednotlivých soudních krajích (2018-2022).....	42
Tabulka 4: Zastoupení jednotlivých trestných činů (2018-2022).....	43
Tabulka 5: Počet osob, se kterými pracovala PMS ze stíhaných osob dle zdroje PČR	44

11 SEZNAM POUŽITÝCH GRAFŮ

Graf 1: vývoj činnosti PMS	45

12 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – podklady zaslané PMS